

JOKILAAKSOJEN MUSIIKKIOPISTO

Opetussuunnitelma

Taiteen perusopetuksen musiikin laaja oppimäärä

Jokilaaksojen musiikkiopisto

Kuntayhtymän hallitus 22.05.2018

Kuntayhtymän valtuusto 12.06.2018

1. JOKILAAKSOJEN MUSIIKKIOPISTON TOIMINTA-AJATUS.....	1
1.1. Perusopetuksen tehtävä.....	1
1.2. Arvot.....	1
1.3. Oppimiskäsitys.....	1
2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	3
2.1. Oppimisympäristöt	3
2.2. Toimintakulttuuri.....	3
2.3. Toiminnan jatkuva kehittäminen.....	4
2.4. Yhteistyö oppilaitosyhteisön sisällä sekä alueen kulttuurielämässä.....	4
2.5. Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.....	4
3. MUSIIKIN PERUSOPETUKSEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ.....	6
3.1. Opetuksen rakenne ja laajuus.....	6
3.2. Opetuksen yleiset tavoitteet.....	6
3.3. Opintojen hyväksilukeminen.....	7
3.4. Oppimäärän yksilöllistäminen.....	7
4. VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS.....	8
4.1. Oppilaaksi ottaminen.....	8
4.2. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintokokonaisuudet.....	8
4.3. Lapsiryhmien opintokokonaisuudet.....	8
4.3.1. Tavoitteet ja toimintamuodot.....	8
4.3.2. Perheryhmät (0–2-vuotiaat huoltajineen).....	9
4.3.3. Musiikkileikkiryhmät (3–4-vuotiaat).....	9
4.3.4. Musiikkileikkiryhmät (5-vuotiaat).....	10
4.3.5. Soitinryhmät (6v -).....	10
4.4. Pajaryhmien opintokokonaisuudet.....	11
4.5. Bonusopintokokonaisuudet.....	12
5. PERUSOPINNOT.....	13
5.1. Oppilaaksi ottaminen.....	13
5.2. Perusopintojen yleiset tavoitteet.....	13
5.3. Perusopintojen rakenne.....	14
5.4. Muusikon opintopolun opintokokonaisuudet.....	15
5.4.1. Instrumenttiopinnot.....	15
5.4.2. Yhteismusisointiopinnot.....	15
5.4.3. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	16
5.4.4. Improvisointiopinnot.....	16
5.4.5. Sävellys- ja sovitusopinnot.....	16
5.4.6. Musiikkiteknologian opinnot.....	16
5.4.7. Bonusopinnot.....	17
5.5. Säveltäjä-sovittajan opintopolun opintokokonaisuudet.....	17
5.5.1. Sävellys- ja sovitusopinnot.....	17
5.5.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	18
5.5.3. Instrumenttiopinnot.....	18
5.5.4. Musiikkiteknologian opinnot.....	18
5.5.5. Yhteismusisointiopinnot.....	18
5.5.6. Improvisointiopinnot.....	19

5.5.7. Bonusopinnot.....	19
5.6. Musiikkiteknologin opintopolun opintokokonaisuudet.....	19
5.6.1. Musiikkiteknologian opinnot.....	20
5.6.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	20
5.6.3. Instrumenttiopinnot.....	20
5.6.4. Sävellys- ja sovituspopinnot.....	20
5.6.5. Yhteismusisointiopinnot.....	21
5.6.6. Improvisointiopinnot.....	21
5.6.7. Bonusopinnot.....	21
5.7. Perusopintojen suorittaminen.....	21
6. SYVENTÄVÄT OPINNOT.....	22
6.1. Oppilaaksi ottaminen.....	22
6.2. Syventävien opintojen yleiset tavoitteet.....	22
6.3. Opintojen rakenne.....	23
6.4. Lopputyö.....	24
6.5. Opintopolut.....	24
6.5.1. Muusikon opintopolku.....	24
6.4.2. Säveltäjä-sovittajan opintopolku.....	25
6.4.3. Musiikkiteknologin opintopolku.....	26
6.6. Instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet.....	27
6.6.1. Kupari.....	27
6.6.2. Pronssi.....	27
6.6.3. Hopea.....	27
6.6.4. Kulta.....	27
6.6.5. Timantti.....	28
6.7. Sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuudet.....	28
6.7.1. Kupari.....	28
6.7.2. Pronssi.....	28
6.7.3. Hopea.....	28
6.7.4. Kulta.....	28
6.7.5. Timantti.....	29
6.8. Musiikkiteknologian opintokokonaisuudet.....	29
6.8.1. Kupari.....	29
6.8.2. Pronssi.....	29
6.8.3. Hopea.....	29
6.8.4. Kulta.....	29
6.8.5. Timantti.....	30
6.9. Musiikkiteknologian projektiopintojen opintokokonaisuudet.....	30
6.9.1. Hopea.....	30
6.9.1. Kulta.....	30
6.10. Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuudet.....	30
6.10.1. Hopea.....	30
6.10.2. Kulta muusikoille ja musiikkiteknologeille.....	30
6.10.3. Kulta säveltäjä-sovittajille.....	31
6.11. Satsiopin opintokokonaisuudet.....	31
6.11.1. Hopea.....	31
6.11.2. Kulta.....	31
6.12. Yhteismusisoinnin opintokokonaisuudet.....	31
6.12.1. Pronssi.....	31

6.12.2. Hopea.....	31
6.12.3. Kulta.....	32
6.13. Improvisoinnin opintokokonaisuudet.....	32
6.13.1. Kupari.....	32
6.13.2. Pronssi.....	32
6.14. Bonusopintojen opintokokonaisuus.....	33
7. OPPIMISEN ARVIOINTI.....	34
7.1. Arvioinnin tehtävä.....	34
7.2. Arviointi opintojen aikana.....	34
7.3. Päätösarvioinnit.....	36
8. TODISTUKSET.....	37
8.1. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus.....	37
8.2. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus.....	37
8.3. Osallistumistodistus.....	38

1. JOKILAAKSOJEN MUSIIKKIOPISTON TOIMINTA-AJATUS

1.1. Perusopetuksen tehtävä

Jokilaaksojen musiikkiopisto tarjoaa tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää musiikin perusopetusta. Opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta oppilaisiksi otetaan myös aikuisia. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus opiskella musiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omat kiinnostuksen kohteet huomioiden. Opetus edistää hyvän musiikkisuhteen kehittymistä ja elinikäistä musiikin harrastamista. Opetus kehittää monipuolisesti musiikillista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua musiikin ammattiopintoihin.

Musiikin perusopetus pohjautuu moniarvoiseen ja uudistuvaan kulttuuriperintöön ja sen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta musiikin keinoin. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä tuetaan oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Musiikin perusopetus vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Musiikin perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Musiikin perusopetusta toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

1.2. Arvot

Musiikin perusopetuksen arvoperusta pohjautuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukseen. Toimintaa ohjaa käsitys jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Kohtaaminen ja kokemus nähdä sekä kuulla tulemisesta kannattelevat vuorovaikutussuhteita. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista elämän hallinnan ja ajattelun taitoja sekä luovuutta kehittämällä. Taide myös ohjaa pohtimaan ja arvioimaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden näkökulmista sitä, mikä elämässä on arvokasta ja merkityksellistä. Näin musiikin perusopetuksen kautta luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

1.3. Oppimiskäsitys

Musiikin perusopetus pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien

käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Musiikin perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvamista ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Oppilasta ohjataan myös ymmärtämään sitoutumisen merkitystä oppimisprosessissa sekä omaa vastuutaan yhteisön jäsenenä.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa musiikin opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat oppilaiden kasvua ja innostavat heitä oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset musiikille ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Näin myös luodaan edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä huomioidaan oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden musiikin opiskeluun opetussuunnitelman mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

2.2. Toimintakulttuuri

Musiikin perusopetuksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää musiikin perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Musiikin perusopetuksessa luodaan oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta.

Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös musiikkialaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen

kuten tekijänoikeuksien, sananvapauden ja yksityisyyden suojan tuntemiseen.

2.3. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Toimintakulttuuria kehitetään jatkuvasti pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämisen kautta. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vuorovaikutustapojen jatkuva kehittäminen vahvistaa sosiaalista kestävyyttä, joka on osaltaan lisäämässä musiikkiopiston yhteisön sisäistä hyvinvointia ja parantaa vuorovaikutusta yhteistyötahojen kanssa.

2.4. Yhteistyö oppilaitosyhteisön sisällä sekä alueen kulttuurielämässä

Jokilaaksojen musiikkiopistossa toimintakulttuuriin kuuluu avoin, kuunteleva ja kunnioittava vuorovaikutus. Opettajat tekevät keskenään yhteistyötä, jonka tarkoitus on mahdollistaa oppilaiden yksilölliset opintopolut, vahvistaa yhteisöä ja tehdä oppilaan oppimiskokemuksesta mahdollisimman eheä. Jaettu opettajuus edistää myös opettajien työhyvinvointia. Opettajat jakavat toisilleen tietoa oppilaiden opintojen sisällöistä ja edistymisestä sekä suunnittelevat tulevaa toimintaa sen pohjalta.

Jokilaaksojen musiikkiopisto on mukana aktiivisena toimijana paikallisessa kulttuurielämässä. Toiminnan tarkoituksena on monipuolistaa kulttuurin harrastusmahdollisuuksia, lisätä paikkakunnan viihtyvyyttä ja vetovoimaisuutta sekä vahvistaa tietoisuutta kulttuurisista juurista ja olla kehittämässä uutta toimintaa. Yhteistyön kautta luodaan uusia toimintamalleja musiikin jalkauttamiseksi osaksi kaikenikäisten ihmisten arkista hyvinvointia. Tavoitteena on yhteisöjä kannatteleva, luova toiminta. Yhteistyötahoina voi olla esimerkiksi ikäihmisille palveluja tarjoavia tahoja, päiväkoteja ja kouluja. Jokilaaksojen musiikkiopisto on myös osa Kumppanuuskampusta, jonka kautta lisätään paikallisten oppilaitosten yhteistyömahdollisuuksia.

2.5. Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Jokilaaksojen musiikkiopistossa tehdään molemmin puolin avointa ja kunnioittavaa yhteistyötä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilaat ja huoltajat saavat riittävästi tietoa musiikkiopiston säännöistä ja toimintatavoista sekä harrastukseen sitoutumisen merkityksestä ja musiikin opiskelun tavoitteista. Musiikkiopiston henkilökunta kuuntelee oppilaiden ja huoltajien toiveita ja tarpeita sekä huomioi ne mahdollisuuksien mukaan opetusta toteutettaessa. Oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiin liittyvät tarpeet huomioidaan tarvittaessa opetuksen yksilöllistämisenä, joka suunnitellaan luottamuksellisessa yhteistyössä huoltajien kanssa.

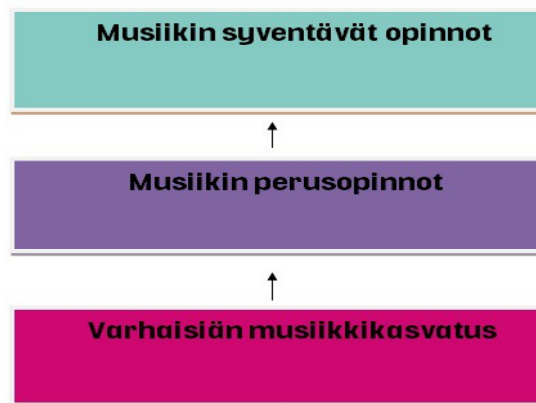

Ajankohtaisista asioista ja aikatauluista tiedotetaan musiikkiopiston nettisivujen tai oppilashallintojärjestelmä Eepoksen kautta. Oppilaat saavat tiedon suorittamistaan opinnoista suoraan opettajiltaan. Opinnot kirjataan myös Eepokseen, josta oppilaat ja heidän huoltajansa pystyvät seuraamaan oppilaan edistymistä opinnoissaan. Opettajat pitävät säännöllisesti yhteyttä oppilaiden huoltajiin. Musiikkiopisto ja sen opettajat voivat järjestää vanhempainiltoja tai pitää vanhempainvartteja, kutsua huoltajia mukaan oppilaiden tunneille tai olla yhteydessä huoltajiin Eepoksen kautta tai puhelimitse.

3. MUSIIKIN PERUSOPETUKSEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

3.1. Opetuksen rakenne ja laajuus

Jokilaaksojen musiikkiopistossa annetaan musiikin laajan oppimäärän opetusta. Opinnot jakautuvat varhaisiän musiikkikasvatukseen, musiikin perusopintoihin ja musiikin syventäviin opintoihin. Varhaisiän musiikkikasvatukseen kuuluvat 0–8-vuotiaille suunnatut lapsiryhmät, musiikin perusopintoihin valmentavat pajaryhmät ja erilaisille ryhmille suunnatut bonusopinnot. Musiikin perusopinnot sisältävät monipuolisia ja tasolta toiselle eteneviä musiikkiopintoja, joissa voi suuntautua opiskelemaan soittoa, laulua, musiikkiteknologiaa tai säveltämistä ja sovittamista. Perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia. Perusopinnot suoritettuaan oppilas jatkaa opintojaan musiikin syventävissä opinnoissa. Syventävät opinnot antavat mahdollisuuden kehittää perusopinnoissa opittuja taitoja ja tarjoavat eväät elinikäiseen musiikin harrastamiseen sekä valmiuksia hakeutua musiikin ammattiopintoihin. Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 500 tuntia.

3.2. Opetuksen yleiset tavoitteet

Musiikin laajan oppimäärän tavoitteena on luoda oppilaalle hyvä musiikkisuhde ja antaa eväät musiikin elinikäiseen harrastamiseen. Tavoitteena on myös herättää oppilaan kiinnostus kulttuuriin ja innostaa häntä osallistumaan kulttuuritoimintaan sekä musiikkiopintojensa aikana että myöhemmin elämässä. Opetuksen tehtävänä on antaa mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä musiikista nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään musiikkia myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä tarjoamalla heille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin yhteisiin konsertteihin ja projekteihin musiikkiopistossa ja sen ulkopuolella.

Tavoitteena on myös vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua

huomioimalla heidän vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa sekä auttamalla heitä löytämään itsestään uusia kykyjä ja taitoja. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Opintojen edetessä oppilasta rohkaistaan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Musiikin laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden ilmaista itseään musiikin avulla ja kehittyä siinä oppilaalle itselleen merkityksellisellä tavalla. Oppilasta kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan taiteen keinoin meitä ympäröivää todellisuutta, johon kulttuuri liittyy monin tavoin.

3.3. Opintojen hyväksilukeminen

Oppilas, joka on aloittanut musiikkiopintonsa jossain muussa opistossa, voi hakeutua Jokilaaksojen musiikkiopistoon jatkamaan opintojaan. Oppilaan aiemmista musiikkiopinnoista riippuu pitääkö hänen tehdä valintakoe vai voiko hän hakeutua oppilaaksi pelkän soveltuvuustestin kautta. Oppilasvalintoihin vaikuttavat myös musiikkiopiston resurssit ja opettajien tuntimäärät. Oppilaan aiemmat opinnot käydään läpi ja hän voi saada hyväksiluetuiksi ne opintonsa, jotka vastaavat Jokilaaksojen musiikkiopiston opintoja. Aiemmista opinnoista tulee olla asiakirja, josta näkyy missä oppilas on suorittanut opintonsa ja mitä ne ovat sisältäneet. Lisäksi oppilas tekee tasotestin, jotta saadaan selville mihin asti hän on päässyt opinnoissaan.

3.4. Oppimäärän yksilöllistäminen

Oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Opettaja suunnittelee ja kirjaa oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa opiskelusuunnitelman, jossa määritellään opetuksen yksilöllistetty sisältö, tavoitteet, toteuttamistapa ja arviointi sekä mahdollisesti tarvittavat tukitoimet ja erityiset oppimismenetelmät. Suunnitelmassa voidaan huomioida myös opintoaika. Yksilöllistäminen voi koskea koko opintoja tai opintojen osa-aluetta.

4. VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

4.1. Oppilaaksi ottaminen

Varhaisiän musiikkikasvatuksen lapsiryhmiin otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä pääasiassa 0–7-vuotiaita lapsia. Pajaryhmillä ei ole ikärajaa ja niihin oppilaat valitaan perusopetuksen valintakokeiden kautta. Bonusopintoja voidaan toteuttaa joko yhteistyötahon tilauksesta tai osana musiikkiopiston omia opintoja. Musiikkiopiston omiin bonusopintoryhmiin otetaan oppilaat ilmoittautumisjärjestyksessä tai muulla tavoin.

4.2. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintokokonaisuudet

Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää eri ikäisille suunnattuja opintokokonaisuuksia. Lapsiryhmien opintokokonaisuudet, eli perheryhmät, musiikki-leikkiryhmät ja soitinryhmät, on tarkoitettu pääasiassa 0–8-vuotiaille lapsille. Niiden tehtävä on tukea lapsen kasvua, herättää kiinnostus musiikkiin ja antaa hänelle valmiuksia myöhempiä musiikkiopintoja varten. Pajaryhmissä opetetaan soittimen, laulun, musiikkiteknologian tai säveltämisen ja sovittamisen alkeita, luodaan pohjaa hyvälle musiikkisuhteelle ja annetaan valmiuksia musiikin perusopintoihin. Pajaryhmissä ei ole ikärajaa, joten oppilaaksi otetaan sekä lapsia että aikuisia. Bonusopinnoissa sovelletaan varhaisiän musiikkikasvatuksesta tuttuja työtapoja erilaisille ryhmille.

4.3. Lapsiryhmien opintokokonaisuudet

4.3.1. Tavoitteet ja toimintamuodot

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on herättää lapsen luovuus sekä kiinnostus musiikkia kohtaan, kehittää tasapainoisesti yksilön kokonaispersoonallisuutta ja edistää lapsen sosiaalista kasvua. Yhdessä tekeminen, esiintyminen ja uusien taitojen oppiminen vahvistavat oppilaan itsetuntoa ja kehittävät itsesäätelytaitoja. Opetus on tavoitteellista ja siinä luodaan musiikin tiedollisia ja taidollisia valmiuksia, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle musiikkiharrastukselle.

Musiikkileikkikouluopetuksen tavoitteiden eri osa-alueet ovat musiikillinen, sosiaalis-emotionaalinen, kognitiivinen, psykomotorinen ja esteettinen tavoitealue. Jokaisen ikäryhmän tavoitemallin toteuttamiseen vaikuttavat lasten ikä, kehitysvaihe, ryhmän koko ja opetuksen ajankohta. Lisäksi opettajan työvälineenä on hänen persoonansa, arvomaailmansa ja musiikillinen minäkuvansa. Leikinomaisella toiminnalla lasta ohjataan ilmaisemaan itseään luovasti musiikin keinoin. Toimintamuotoina tärkeimpiä ovat laulaminen, soittaminen, kuunteleminen sekä musiikkiliikunta. Musiikin peruselementit – rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri – muodostavat opetuksen keskeisen sisällön. Toiminnassa huomioidaan oppimisen moniaistisuus ja muiden taidekasvatuksen osa-alueiden tarjoamat mahdollisuudet. Opetusta voidaan järjestää myös erityisryhmille. Ryhmässä voi olla enintään 12 lasta.

4.3.2. Perheryhmät (0–2-vuotiaat huoltajineen)

Sisältö:

Tutustutaan musiikin maailmaan ja yhdessäoloon toisten lasten kanssa leikkien, laulaen, soittaen, lorutellen, körötellen, kuunnellen ja liikkuen. Tuetaan positiivisen lapsi-vanhempi-suhteen rakentumista.

Tavoitteet:

- lapsi saa kokemuksia ryhmässä toimimisesta
- lapsi kuuntelee, katselee ja kokeilee rytmisoittimia, esimerkiksi marakasseja, rytmikapuloita ja kehärumpua tai djembeä
- lapsi saa kokemuksia musiikin maailmasta leikin, laulun, soiton, köröttelyn, kuuntelun ja liikunnan kautta
- lapsi oppii kuuleman milloin musiikki alkaa ja loppuu
- huoltaja oppii laululeikkejä ja loruja, joita hän voi laulaa ja leikkiä tai lorutella lapsen kanssa

4.3.3. Musiikkileikkiryhmät (3–4-vuotiaat)

Sisältö:

Totutellaan yhdessäoloon toisten lasten kanssa ja tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin havainnoinnin ja kokemuksen kautta. Luodaan ja kartutetaan laulu- ja loruvarastoa, lauletaan leikki- ja metodilauluja sekä soitetaan keho- ja rytmisoittimia. Liikutaan musiikin mukana sekä vapaasti että ohjatusti. Kuunnellaan musiikkia eri tilanteissa, tutustutaan sointiväriin ja käsitteisiin (hidas-nopea, voimakas-hiljainen, iloinen-surullinen) sekä tehdään omaa työkirjaa. Lapsen luovuutta tuetaan leikin kautta.

Tavoitteet:

- lapsi kokee rytmin liikkuen perussykkeen mukana
- lapsi tutustuu tavallisimpiin rytmisoittimiin, muun muassa rytmikapuloihin, marakassiin, kehärumpuun

tai djembeen, triangeliin ja perkussioputkiin

- lapsi oppii huolehtimaan soittimista, muun muassa palauttamaan ne paikalleen soittamisen jälkeen
- lapsi harjoittelee rytmii- ja keho-soittimien soittamista perussykkeessä.
- lapsi kokee äänen dynaamiset vaihtelut leikin kautta eläytyen sekä soittaen ja laulaen
- lapsi harjoittelee soittamaan omalla vuorollaan
- lapsi tutustuu kanteleeseen ja laattasoittimiin
- lapsi laulaa ryhmän mukana helppoja lauluja, joilla oman äänen käyttö ja kuunteleminen tulevat tutuiksi
- lapsi opettelee kuuntelemaan musiikkia ohjatusti: kuunnellaan esimerkiksi ympäristön ääniä, tunnistetaan tuttuja lauluja ja tunnistetaan rytmisoittimia äänen sointivärien perusteella

4.3.4. Musiikkileikkiryhmät (5-vuotiaat)

Sisältö:

Havainnollistetaan rytmiä ja melodiaa eri tavoin. Lauletaan leikki- ja metodilauluja, taputetaan sanapareja, toistetaan loruja ja lauluja kaikuna sekä soitetaan keho-, rytmii- ja laattasoittimia. Liikutaan musiikin mukaan sekä vapaasti että ohjatusti ja kuunnellaan sekä äänitettyä että elävää musiikkia. Kerrataan käsitepareja, vahvistetaan ja kartutetaan laulu- ja loruvarastoa sekä tehdään omaa työkirjaa. Lapsen luovuutta tuetaan leikin kautta.

Tavoitteet:

- lapsi harjoittelee rytmin ja melodian tuottamista ryhmässä, muun muassa kaikurytmeinä ja kaikulauluna
- lapsi tutustuu rytmittävyyteen sekä taukoon
- lapsi laulaa ryhmän mukana jo monipuolisempia lauluja sekä osaa kiinnittää laulaessaan huomiota äänen dynaamisiin vaihteluihin
- lapsi harjoittelee liikkumista musiikin mukana ja tutustuu liikunnan avulla musiikin yksinkertaisiin muotorakenteisiin
- lapsi opettelee kuuntelemaan musiikista ohjatusti eri asioita, muun muassa käsitepareja ja sointivärejä, ja kuuntelee myös eläviä musiikkiesityksiä esimerkiksi opettajan tai toisten lasten esittäminä
- lapsi rohkaistuu kokeilemaan omaa luovuuttaan leikin ja muiden taidemuotojen, kuten esimerkiksi kuvataiteen, avulla

4.3.5. Soitinryhmät (6v -)

Sisältö:

Kaksivuotisessa soitinryhmässä soitetaan ukulelea, 5-kielistä kanteletta tai muuta musiikkiopiston tarjoamaa

soitinta. Kahden vuoden aikana opetellaan soittimen alkeita: harjoitellaan soitujen ja melodian soittamista, säestetään omaa laulua sekä toteutetaan helppoja soitinsovituksia erilaisilla soitinkokoonpanoilla. Soitinryhmässä myös tutustutaan eri soitinryhmiin kokeillen ja kuunnellen. Tämän lisäksi vahvistetaan ja kartutetaan edellisinä vuosina opittuja asioita ja käsitteitä, tehdään omaa työkirjaa sekä totutellaan säännölliseen työntekoon pienten kotitehtävien avulla. Soitinryhmä voi sisältää myös soitinkarusellitoimintaa, jossa lukuvuoden aikana soitetaan pienryhmissä muutamista eri soittimista kutakin muutaman viikon tai kuukauden ajan.

Tavoitteet:

- lapsi osaa soittimensa hyvän soittoasennon
- lapsi osaa säestää helppoja kappaleita soittimen perussoinnuilla
- lapsi osaa soittaa helppoja melodioita
- lapsi on tutustunut eri soitinryhmiin
- lapsi on tutustunut musiikin merkintätapoihin alkeistasolla
- lapsi soittaa ryhmässä rytmisoittimilla monipuolisia rytmisoitinsovituksia
- lapsi laulaa ryhmässä jo monipuolisempia lauluja, jotka sisältävät vaihtelevia sävelkulkuja
- lapsi liikkuu improvisoiden musiikin mukana

4.4. Pajaryhmien opintokokonaisuudet

Sisältö:

Pajaryhmissä opetetaan soittimen, laulun, musiikkiteknologian tai säveltämisen ja sovittamisen alkeita. Pajaryhmien tarkoitus on luoda pohjaa hyvälle musiikkisuhteelle ja antaa valmiuksia musiikin perusopintoihin. Soitinpajassa tutustutaan soittimeen sekä opetellaan oikea soittoasento ja soittimen hallinnan alkeet. Laulupajassa vahvistetaan kehotietoisuutta ja tutustutaan omaan ääneen. Sekä laulu- että soittoajoissa myös improvisoidaan, harjoitellaan rytmejä ja melodioita, opetellaan helppoja kappaleita sekä harjoitellaan esiintymistä. Sävellys- ja sovituspajassa oppilasta rohkaistaan toteuttamaan omia musiikillisia ideoitaan oppilaan omaa luovuutta ja omia ideoita tukien sekä harjoitellaan nuotinnuksen alkeita. Musiikkiteknologianpajassa tutustutaan äänittämiseen ja äänentoistoon sekä tietokonenuotintamisen alkeisiin.

Tavoitteet:

- luodaan pohjaa hyvälle elinikäiselle musiikkisuhteelle
- tarjotaan oppilaalle valmiuksia jatkaa opintoja musiikin perusopinnoissa
- opetellaan soiton, laulun, musiikkiteknologian tai sävellyksen ja soituksen alkeita
- harjoitellaan musiikin perusasioita
- opetellaan harjoittelemaan säännöllisesti

4.5. Bonusopintokokonaisuudet

Sisältö:

Varhaisiän musiikkikasvatuksesta tuttuja työtapoja voidaan käyttää hyvin monille erilaisille ryhmille sovellettuina. Niihin ei tarvita aiempia musiikkiopintoja, joten kaiken ikäiset ihmiset voivat sitä kautta laajentaa musiikin maailman tuntemustaan helppojen harjoitusten kautta. Näillä toimintatavoilla voidaan toteuttaa esimerkiksi erilaisia aikuisille, senioreille tai erityisryhmille suunnattuja musiikkituokioita. Jokilaaksojen musiikkiopisto voi järjestää mahdollisuuksien mukaan musiikkileikkikoulutoimintaa ja musiikkituokioita myös tilauksesta.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen työtapoja, eli laulamista, soittamista, kuuntelemista ja musiikkiliikuntaa, sekä musiikin peruselementtejä, joita ovat rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri, voidaan yhdistää hyvin moniin erilaisiin teemoihin. Näitä voivat olla esimerkiksi omaan kansanperinteeseemme tai maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen. Tärkeää on myös voimauttava yhdessäolo. Toimintaa on mahdollista toteuttaa erilaisten ryhmien toiveiden tai tarpeiden mukaan, ja se voi sisältää esimerkiksi nuotteihin tutustumista, oman kappaleen säveltämistä, eri soittimien soittamista tai vapaata musisointia. Opetuksessa pystytään huomioimaan myös osallistujien erityistarpeet.

Tavoitteet:

- osallistuja kokee musiikin kokonaisvaltaisesti ja elämyksellisesti ja saa myönteisiä kokemuksia musiikista
- osallistuja harjoittelee aistien avulla tapahtuvaa hahmottamista ja huomiokykyä sekä perussykkeen löytämistä
- osallistuja harjoittelee perussykkeen mukaan liikkumista ja soittamista
- osallistuja harjoittelee rytmejä esimerkiksi kehorytmien tai rytmisoitinten kautta
- osallistuja tutustuu harmoniaan esimerkiksi laattasoitinten avulla
- osallistuja tutustuu erilaisiin soittimiin ja musiikkityyleihin
- osallistuja rohkaistuu käyttämään ääntään ryhmässä ja laulaa ryhmän mukana
- musiikin ilo ja yhdessäolo

5. PERUSOPINNOT

5.1. Oppilaaksi ottaminen

Musiikin perusopinnoilla ei ole ikärajaa, joten sinne voivat hakeutua kaiken ikäiset oppilaat, eikä hakijoiden tarvitse osata soittaa ennestään mitään soitinta. Opinnot on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta opintoihin otetaan myös aikuisia. Koska hakijoita on enemmän kuin opintoihin pystytään ottamaan, valitaan oppilaat valintakokeiden perusteella. Valintakokeen tarkoitus on selvittää hakijoiden valmiuksia suoritua opetussuunnitelman mukaisista opinnoista. Rehtori tekee oppilasvalinnat valintakoelautakuntia kuultuaan.

5.2. Perusopintojen yleiset tavoitteet

Musiikin perusopintojen tavoitteet jakautuvat neljään tavoitealueeseen, jotka ovat esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi. Nämä tavoitteet koskevat kaikkia perusopintojen opintokokonaisuuksia.

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteet:

- kannustetaan oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjataan oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustetaan oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaistaan oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteidenväliseen vuorovaikutukseen.

Oppimaan oppimisen ja harjoittelun tavoitteet:

- ohjataan oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjataan oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjataan oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustetaan oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjotaan oppilaalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjataan oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjataan oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteet:

- ohjataan oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta

- ohjataan oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjataan oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta.

Säveltämisen ja improvisoinnin tavoitteet:

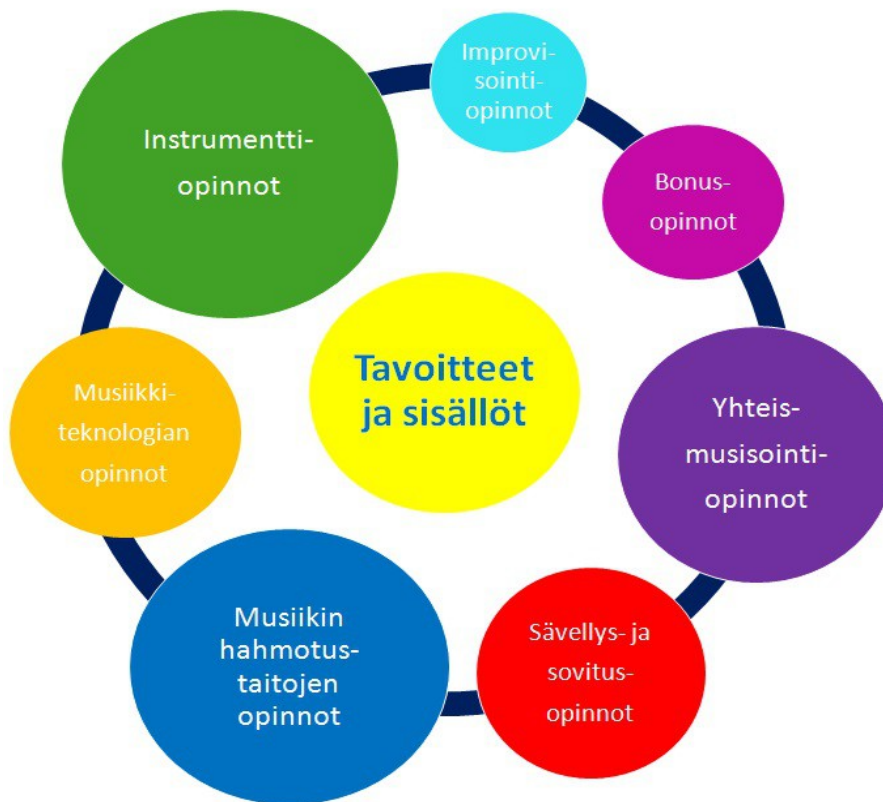
- ohjataan oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustetaan oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja

5.3. Perusopintojen rakenne

Musiikin perusopinnot koostuvat seitsemästä opintokokonaisuudesta, jotka ovat instrumenttiopinnot, musiikkiteknologian opinnot, musiikin hahmotustaitojen opinnot, yhteismusisointiopinnot, sävellys- ja sovitusopinnot, improvisointiopinnot ja bonusopinnot. Instrumenttiopinnot sisältävät yhden tai useamman soittimen tai laulun opintoja. Musiikkiteknologian opinnoissa perehdytään muun muassa äänittämisen, äänentoiston ja miksaamisen sekä nuotinnus- ja audiosekvensseriohjelmien perusteisiin. Musiikin hahmotustaitojen opinnoissa opitaan lukemaan nuottikuvaa ja kirjoittamaan musiikkia sekä tutustutaan musiikin historiaan. Yhteismusisointiopinnoissa harjoitellaan soittamista tai laulamista toisten musisointia kuunnellen ja siihen reagoiden. Sävellys- ja sovitusopinnoissa päästään harjoittelemaan oman musiikin kirjoittamista. Improvisointiopinnoissa päästään keksimään omaa musiikkia omalla instrumentilla. Bonusopinnoissa perehdytään muihin tärkeisiin teemoihin, kuten esimerkiksi esiintymisjännitykseen tai ergonomiaan.

Musiikin perusopinnoissa jokaisen oppilaan opintoihin kuuluvat nämä seitsemän opintokokonaisuutta. Näiden opintokokonaisuuksien vähimmäislaajuudet riippuvat oppilaan opintopolusta. Muusikon opintopolussa pääpaino on instrumenttiopinnoissa, yhteismusisointiopinnoissa ja musiikin hahmotustaitojen opinnoissa. Säveltäjä-sovittajan opintopolussa painotetaan sävellys- ja sovitusopintoja, musiikin hahmotustaitojen opintoja sekä instrumenttiopintoja. Musiikkiteknologian opintopolussa puolestaan tärkeimmässä osassa ovat musiikkiteknologian opinnot, musiikin hahmotustaitojen opinnot ja instrumenttiopinnot. Oppilas voi opiskella enemmänkin kuin vähimmäislaajuuden verran niitä opintokokonaisuuksia, jotka häntä erityisesti kiinnostavat. Oppilaan opintopolku voi myös vaihtua opintojen aikana. Opintopolun vaihtamisesta keskustellaan aina erikseen opettajien ja rehtorin kanssa.

5.4. Muusikon opintopolun opintokokonaisuudet

5.4.1. Instrumenttiopinnnot

Muusikon instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Perusopinnoissa oppilasta kannustetaan instrumenttitaitojen tavoitteelliseen opiskeluun ja niiden pitkäjänteiseen kehittämiseen. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on perehtyminen instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin. Oppilas kerää monipuolisesti eri soittotyylejä sisältävää ohjelmistoa, oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja eri tyylien ominaispiirteitä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin sekä saadaan valmiuksia käytännön muusikkouteen. Oppilas löytää musiikilliset vahvuutensa, saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

5.4.2. Yhteismusisointiopinnnot

Muusikon yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 130-300 tuntia. Yhteismusisoinnin opinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen tempoa opetellaan muuntelemaan yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on yhteisen dynamiikan sekä yhteisten sävyjen ja tunnelmien löytäminen sekä niiden välittäminen yhtenäisesti ryhmänä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin

opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista useammassa erilaisessa ryhmässä.

5.4.3. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkitekologiaan työvälinaana. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

5.4.4. Improvisointiopinnot

Improvisointiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

5.4.5. Sävellys- ja sovitusopinnot

Muusikon sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 20-150 tuntia. Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opinnoissa harjoitellaan myös äänenkuljetuksen ja soinnutuksen alkeita. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opinnoissa.

5.4.6. Musiikkiteknologian opinnot

Muusikon musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 20-150 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle yleissivistävä ymmärrys muutamista musiikkiteknologian

osa-alueista muusikon näkökulmasta. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

5.4.7. Bonusopinnot

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

5.5. Säveltäjä-sovittajan opintopolun opintokokonaisuudet

5.5.1. Sävellys- ja sovitusopinnot

Säveltäjä-sovittajan sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Opintojen aikana käydään läpi soinnuttamisen, orkestroinnin, kontrapunktin, harmoniaopin, analyysin ja elektroakustisen musiikin perusteita sekä 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöitä, kuten atonaalisia harmonioita ja soittimien laajennettuja soittotekniikoita. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti.

5.5.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkitekologiaan työvälineenä. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

5.5.3. Instrumenttiopinnot

Säveltäjä-sovittajan instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 160-200 tuntia. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin perehtyminen. Oppilas kerää monipuolisesti ohjelmistoa, harjoittelee eri tyyliä kappaleita ja oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja tyylien ominaispiirteitä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

5.5.4. Musiikkiteknologian opinnot

Säveltäjä-sovittajan musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista säveltäjä-sovittajan näkökulmasta. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

5.5.5. Yhteismusisointiopinnot

Säveltäjä-sovittajan yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Yhteismusisointiopinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen harjoitellaan helppojen tempomuutosten tekemistä yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on dynamiikkamuutosten tekeminen ryhmänä, minkä kautta päästään harjoittelemaan eri sävyjen ja tunnelmien löytämistä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa,

bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

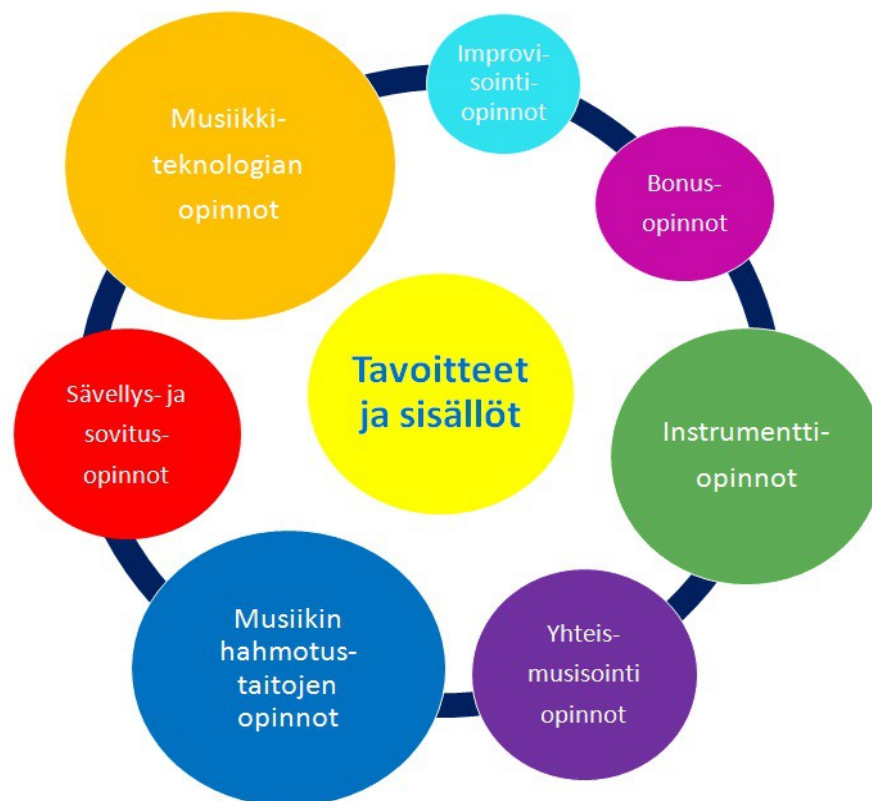
5.5.6. Improvisointiopinnot

Improvisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

5.5.7. Bonusopinnot

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

5.6. Musiikkiteknologian opintopolun opintokokonaisuudet

5.6.1. Musiikkiteknologian opinnot

Musiikkiteknologian musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon. Musiikkiteknologinen osaaminen edellyttää sekä teknistä osaamista että musiikillisen sisällön ymmärtämistä, jotka molemmat vaikuttavat onnistuneeseen lopputulokseen. Musiikkiteknologisten projektien suunnitteleminen ja toteuttaminen opettavat ajanhallintaa, sitoutumista ja oman roolin löytämistä ryhmän jäsenenä.

5.6.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

5.6.3. Instrumenttiopinnot

Musiikkiteknologian instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 160-200 tuntia. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin perehtyminen. Oppilas kerää monipuolisesti ohjelmistoa, harjoittelee eri tyyliä kappaleita ja oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja tyylien ominaispiirteitä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

5.6.4. Sävellys- ja sovitusopinnot

Musiikkiteknologian sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opinnoissa harjoitellaan myös äänenkuljetuksen ja soinnutuksen alkeita. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opinnoissa.

5.6.5. Yhteismusisointiopinnot

Musiikkiteknologian yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Yhteismusisointiopinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen harjoitellaan helppojen tempomuutosten tekemistä yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on dynamiikkamuutosten tekeminen ryhmänä, minkä kautta päästään harjoittelemaan eri sävyjen ja tunnelmien löytämistä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

5.6.6. Improvisointiopinnot

Improvisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

5.6.7. Bonusopinnot

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

5.7. Perusopintojen suorittaminen

Saatuaan kaikki seitsemän opintokokonaisuutta suoritettua, oppilas saa musiikin laajan oppimäärän perustason välitodistuksen. Todistukseen tulee sanallinen arvio oppilaan osaamisesta ja edistymisestä eri opintokokonaisuuksissa suhteessa niille annettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Perusopinnot suoritettuaan oppilaalla on oikeus jatkaa opintojaan musiikin laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa.

6. SYVENTÄVÄT OPINNOT

6.1. Oppilaaksi ottaminen

Syventävissä opinnoissa syvennetään perusopinnoissa hankittua osaamista, joten oppilaalla täytyy olla perusopintojen oppimäärä suoritettuna ennen syventäviä opintoja. Oppilas saa jatkaa perusopinnoista suoraan syventäviin opintoihin ilman erillistä valintakoetta. Jos oppilas hakeutuu syventäviin opintoihin jossain muussa opistossa suoritettujen opintojen jälkeen tai aiemmista opinnoista on jo aikaa, täytyy oppilaan tehdä aiemmista opinnoista riippuen joko valintakoe tai soveltuvuustesti, jolla selvitetään hakijan edellytyksiä selviytyä syventävistä opinnoista opetussuunnitelman mukaisesti. Syventäviin opintoihin ei ole ikärajaa.

6.2. Syventävien opintojen yleiset tavoitteet

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteet:

- ohjataan oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustetaan oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaistaan oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjataan oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja.

Oppimaan oppimisen ja harjoittelun tavoitteet:

- autetaan oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastetaan oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjataan oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjataan oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan.

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteet:

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä.

Säveltämisen ja improvisoinnin tavoitteet:

- kannustetaan oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja

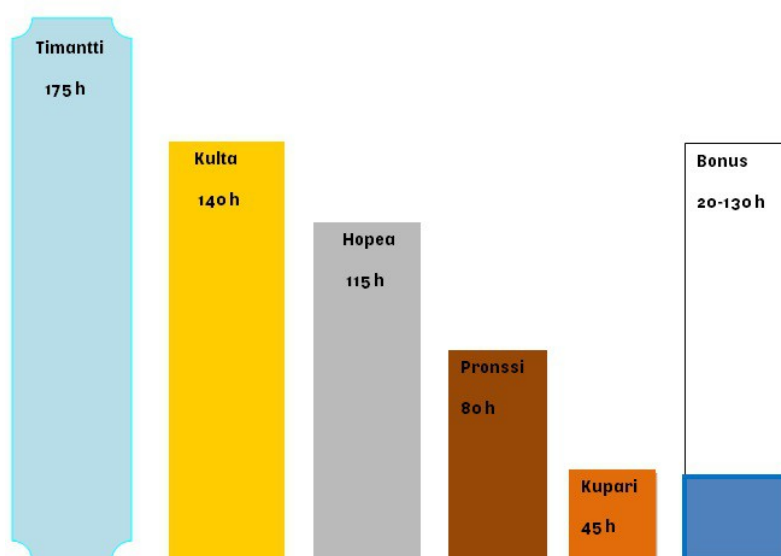
säveltämään omaa musiikkia

- rohkaistaan oppilasta hyödyntämään musiikkitekniikan mahdollisuuksia ja työvälineitä.

6.3. Opintojen rakenne

Syventävissä opinnoissa on enemmän valinnaisuutta kuin perusopinnoissa ja tarjolla on vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia eri oppiaineista. Syventävät opinnot sisältävät lopputyön, jonka oppilas tekee valitsemastaan aiheesta. Lopputyön aihe ohjaa sitä, mitä opintokokonaisuuksia oppilas valitsee syventäviin opintoihinsa. Syventävät opinnot voi suorittaa joko hopea- tai kultatasoisina. Hopeataso antaa hyvät eväät elinikäiseen musiikin harrastamiseen. Kultatasolla asioita opiskellaan vielä vähän syvemmin kuin hopeatasolla ja se antaa erittäin hyvän harrastuspohjan lisäksi oppilaalle mahdollisuuden hakeutua halutessaan myös musiikkialan ammattiopintoihin. Jos oppilaalla on erityisen kova palo musiikkiin, niin syventävät opinnot on mahdollista tehdä myös timanttitasoisina.

Syventävissä opinnoissa on uusina opintoina tarjolla säveltäjä-sovittajille suunnatut äänenkuljetuksen ja sävellystekniikan taitoja syventävät satsiopinnot ja musiikkitekniikalle suunnatut musiikkitekniikan projektiopinnot sekä näiden lisäksi samat seitsemän oppiainetta kuin perusopinnoissakin: instrumenttiopinnot, sävellys- ja sovitusopinnot, musiikkitekniikan opinnot, musiikin hahmotustaitojen opinnot, yhteismusisointiopinnot, improvisointiopinnot sekä bonusopinnot. Näistä oppiaineista on tarjolla viittä eri laajuista opintokokonaisuutta, jotka laajimmasta suppeimpaan ovat timantti, kulta, hopea, pronssi ja kupari. Opintopolun keskeisimmistä opinnoista voi valita joko hopea- tai kultaopintokokonaisuuden. Instrumenttiopinnoissa, sävellys- ja sovitusopinnoissa sekä musiikkitekniikan opinnoissa on tarjolla myös timanttiopintokokonaisuus. Sivuaeineina voi opiskella eri oppiaineista kupari- ja pronssiopintokokonaisuuksia.

6.4. Lopputyö

Kaikkiin opintopolkuihin kuuluu musiikillista osaamista osoittava lopputyö, jonka oppilas suunnittelee ja valmistaa syventävien opintojensa aikana. Lopputyö voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyölleen tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa musiikkiopiston opetustarjonnan pohjalta. Oppilas saa lopputyölleen ohjaajan, joka auttaa häntä lopputyön suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyössä muiden opettajien kanssa. Lopputyön aihe ohjaa sitä, mitä opintokokonaisuuksia oppilaan syventävät opinnot sisältävät. Syventävien opintojen opintokokonaisuuksien on tarkoitus tukea oppilaan lopputyön tekemistä, ja sen eri osa-alueita työstetään syventävien opintojen opintokokonaisuuksien puitteissa. Lopputyön laskennallinen laajuus on 30 tuntia.

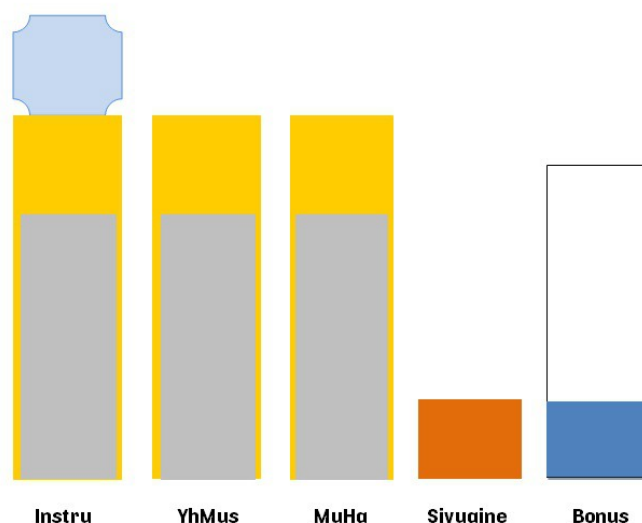
Lopputyön arviointikriteerit:

- Lopputyö on suunniteltu hyvin
- Lopputyö on hyvin valmistettu ja osoittaa oppilaan musiikillista osaamista
- Lopputyö on edistynyt ja valmistunut sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- Lopputyö on saavuttanut oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet

6.5. Opintopolut

6.5.1. Muusikon opintopolku

Muusikon opintopolussa keskeisimmät oppiaineet ovat instrumenttiopinnot (Instru), yhteismusisointiopinnot (YhMus) ja musiikin hahmotustaitojen opinnot (MuHa). Hopeatasolla näistä kaikista tehdään vähintään hopeaopintokokonaisuudet. Hopeatasolla pitää lisäksi valita ainakin yksi sivuaine, josta tehdään vähintään kupariopintokokonaisuus. Sivuaineena voivat olla jonkin toisen instrumentin opinnot, musiikkiteknologian opinnot, sävellys- ja soitusopinnot tai improvisointiopinnot. Opintoihin kuuluvat myös bonusopinnot.

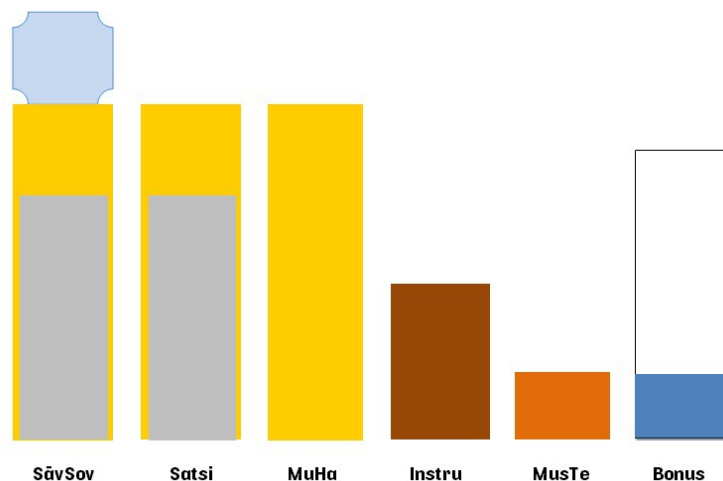

Kultatasolla instrumenttiopinnoista, yhteismusisointiopinnoista ja musiikin hahmotustaitojen opinnoista tehdään kultaopintokokonaisuudet. Instrumenttiopintojen kultaopintokokonaisuuden sijaan oppilas voi tehdä instrumenttiopinnoista hopeaopintokokonaisuuden, jos hän tekee sen lisäksi hopeaopintokokonaisuuden myös jostain toisesta instrumentista, musiikkiteknologiasta tai sävellyksestä ja sovituksesta. Lisäksi oppilas voi halutessaan toivoa kupari- tai pronssiopintoja jostain toisesta instrumentista, musiikkiteknologiasta, sävellyksestä ja sovituksesta tai improvisaatiosta. Opintoihin kuuluvat myös bonusopinnot.

Oppilas, jolla on erityisen kova palo musiikkiin, voi tehdä opinnoista timanttitason. Silloin tehdään muuten samat opinnot kuin kultatasolla, mutta instrumenttiopinnoista tehdään timanttiopintokokonaisuus. Instrumenttiopintojen timanttiopintokokonaisuuden sijaan oppilas voi tehdä instrumenttiopinnoista kultaopintokokonaisuuden, jos hän sen lisäksi tekee kultaopintokokonaisuuden myös jostain toisesta instrumentista, musiikkiteknologiasta tai sävellyksestä ja sovituksesta. Timanttitasoonkin kuuluvat myös bonusopinnot.

6.4.2. Säveltäjä-sovittajan opintopolku

Säveltäjä-sovittajan opintopolussa keskeisimmät oppiaineet ovat sävellys- ja sovitusopinnot (SävSov), satsiopinnot (Satsi) sekä musiikin hahmotustaitojen opinnot (MuHa). Hopeatasolla sävellys- ja sovitusopinnoista sekä satsiopinnoista tehdään vähintään hopeaopintokokonaisuudet ja musiikin hahmotustaitojen opinnoista tehdään kultaopintokokonaisuus. Opintoihin kuuluvat myös instrumenttiopinnot (Instru), musiikkiteknologian opinnot (MusTe) ja bonusopinnot. Instrumenttiopinnoista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus ja musiikkiteknologian opinnoista vähintään kupariopintokokonaisuus. Lisäksi oppilas voi halutessaan toivoa kupari- tai pronssiopintoja improvisaatiosta.

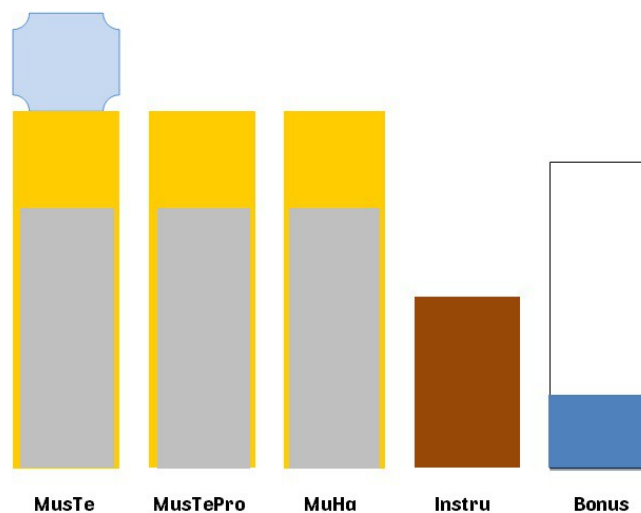
Kultatasolla sävellys- ja sovitusopinnoista, satsiopinnoista ja musiikin hahmotustaitojen opinnoista tehdään kultaopintokokonaisuudet. Joko sävellys- ja sovitusopinnoista tai satsiopinnoista voi tehdä hopeaopintokokonaisuuden, jos sen lisäksi tekee hopeaopintokokonaisuuden myös instrumenttiopinnoista

tai musiikkiteknologian opinnoista. Opintoihin kuuluu joka tapauksessa myös instrumenttiopintoja, musiikkiteknologian opintoja sekä bonusopintoja: instrumenttiopinnoista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus ja musiikkiteknologian opinnoista vähintään kupariopintokokonaisuus. Lisäksi oppilas voi halutessaan toivoa kupari- tai pronssiopintoja improvisaatiosta.

Oppilas, jolla on erityisen kova palo musiikkiin, voi tehdä opinnoista timanttitasoa. Silloin tehdään muuten samat opinnot kuin kultatasolla, mutta sävellys- ja sovitusopinnoista tehdään timanttiopintokokonaisuus. Sävellys- ja sovitusopintojen timanttiopintokokonaisuuden sijaan oppilas voi tehdä sävellys- ja sovitusopinnoista kultaopintokokonaisuuden, jos hän tekee sen lisäksi kultaopintokokonaisuuden myös instrumentin tai musiikkiteknologian opinnoista. Timanttitasoonkin kuuluu joka tapauksessa myös instrumenttiopintoja, musiikkiteknologian opintoja sekä bonusopintoja: instrumenttiopinnoista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus ja musiikkiteknologian opinnoista vähintään kupariopintokokonaisuus.

6.4.3. Musiikkiteknologin opintopolku

Musiikkiteknologin opintopolun keskeisimmät oppiaineet ovat musiikkiteknologian opinnot (MusTe), musiikkiteknologian projektiopinnot (MustePro) sekä musiikin hahmotustaitojen opinnot (MuHa). Hopeatasolla näistä kaikista tehdään vähintään hopeaopintokokonaisuudet. Opintoihin kuuluvat myös instrumenttiopinnot (Instru), joista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus, sekä bonusopinnot. Lisäksi oppilas voi halutessaan toivoa kupari- tai pronssiopintoja sävellyksestä ja sovituksesta tai improvisaatiosta.

Kultatasolla musiikkiteknologian opinnoista, musiikkiteknologian projektiopinnoista ja musiikin hahmotustaitojen opinnoista tehdään kultaopintokokonaisuudet. Joko musiikkiteknologian opinnoista tai musiikkiteknologian projektiopinnoista voi tehdä hopeaopintokokonaisuuden, jos sen lisäksi tekee hopeaopintokokonaisuuden myös instrumenttiopinnoista tai sävellys- ja sovitusopinnoista. Opintoihin kuuluvat joka tapauksessa myös instrumenttiopinnot, joista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus, sekä bonusopinnot. Lisäksi oppilas voi halutessaan toivoa kupari- tai pronssiopintoja sävellyksestä ja sovituksesta

tai improvisaatiosta.

Oppilas, jolla on erityisen kova palo musiikkiin, voi tehdä opinnoista timanttitason. Silloin tehdään muuten samat opinnot kuin kultatasolla, mutta musiikkiteknologian opinnoista tehdään timanttiopintokokonaisuus. Musiikkiteknologian timanttiopintokokonaisuuden sijaan oppilas voi tehdä musiikkiteknologian opinnoista kultaopintokokonaisuuden, jos hän tekee sen lisäksi kultaopintokokonaisuuden myös joko instrumenttiopinnoista tai sävellys- ja sovitusopinnoista. Timanttitasoonkin kuuluvat myös instrumenttiopinnot, joista tehdään vähintään pronssiopintokokonaisuus, sekä bonusopinnot.

6.6. Instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet

6.6.1. Kupari

Kupariopintojen keskeisenä sisältönä on perehtyminen instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin, sekä löydetään motivaatio taitojen kehittämiseen. Oppilas oppii erilaisia soitto- tai laulutekniikoita sekä saa valmiuksia käytännön muusikkouteen. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

6.6.2. Pronssi

Pronssiopinnoissa perehdytään instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Oppilas oppii erilaisia harjoittelutapoja sekä soitto- tai laulutekniikoita. Oppilas soittaa eri tyyllisiä kappaleita ja oppii niiden avulla hahmottamaan musiikillisia rakenteita. Oppilas oppii erilaisia ilmaisukeinoja ja saa valmiuksia käytännön muusikkouteen. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

6.6.3. Hopea

Hopeaopinnoissa vahvistetaan perusopinnoissa saatuja teknisiä ja tulkinnallisia instrumenttitaitoja huomioiden sekä instrumentin ohjelmistovaatimukset että oppilaan omat tavoitteet. Hopeatasolla oppilas oppii elinikäiseen harrastamiseen tarvittavat tekniset ja tulkinnalliset taidot. Oppilasta kannustetaan löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa. Oppilas oppii kuulemaan soitossaan tai laulussaan erilaiset vivahteet ja dynaamiset erot, pystyy havainnoimaan musisointiaan ja löytää siitä kehitettäviä asioita. Oppilas kerää monipuolisen ohjelmiston, oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä. Säännöllinen esiintyminen ja konserttien kuunteleminen ovat olennainen osa opintoja.

6.6.4. Kulta

Kultaopinnoissa vahvistetaan perusopinnoissa saatuja teknisiä ja tulkinnallisia instrumenttitaitoja huomioiden sekä instrumentin ohjelmistovaatimukset että oppilaan omat tavoitteet. Kultatasolla oppilas oppii elinikäiseen musiikin harrastamiseen tarvittavat tekniset ja tulkinnalliset instrumenttitaidot sekä saa valmiuksia jatkaa ammattiopintoihin. Oppilas kerää monipuolisen ja laajan ohjelmiston, oppii hahmottamaan musiikillisia

rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä. Oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa sekä oppii ilmaisemaan ja tulkitsemaan musiikkia rohkeasti. Oppilas oppii kuulemaan soitossaan tai laulussaan erilaiset vivahteet ja dynaamiset erot, pystyy havainnoimaan musisointiaan ja löytää siitä kehitettäviä asioita. Säännöllinen esiintyminen ja konserttien kuunteleminen ovat olennainen osa opintoja.

6.6.5. Timantti

Erityisen hyvin ja nopeasti opinnoissaan etenevien oppilaiden on mahdollista syventää osaamistaan vielä kultatasoakin pitemmälle. Timanttitasolla oppilas kartuttaa yhä vaativamman, laajemman ja monipuolisemman ohjelmiston kultatasoon verrattuna.

6.7. Sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuudet

6.7.1. Kupari

Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana harjoitellaan äänenkuljetuksen, soinnutuksen ja kontrapunktin perusteita. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opinnoissa.

6.7.2. Pronssi

Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Opintojen aikana käydään läpi soinnuttamisen, orkestroinnin, kontrapunktin, harmoniaopin, analyysin ja elektroakustisen musiikin perusteita sekä 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöitä, kuten atonaalisia harmonioita ja soittimien laajennettuja soittotekniikoita. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti.

6.7.3. Hopea

Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia monipuolisesti eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana paneudutaan 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöihin, kuten atonaalisiin harmonioihin ja soittimien laajennettuihin soittotekniikoihin, sekä syvennetään orkestroinnin, analyysin ja elektroakustisen musiikin taitoja. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti tarpeen mukaan.

6.7.4. Kulta

Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia monipuolisesti eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana paneudutaan 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöihin, kuten atonaalisiin harmonioihin ja soittimien laajennettuihin soittotekniikoihin, sekä syvennetään orkestroinnin, analyysin ja elektroakustisen musiikin taitoja. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti tarpeen mukaan.

Kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna laajempi tuotanto monipuolisemmille kokoonpanoille. Kultatason saavuttaakseen oppilaan tulee säveltää orkesterisävellys, atonaalinen sävellys sekä sävellys, jossa oppilas on käyttänyt soittimien laajennettuja sointivärejä ja soittotekniikoita.

6.7.5. Timantti

Syventävissä opinnoissa timanttitasoon saavuttamiseksi vaaditaan kultatasoon verrattuna yhä laajempi tuotanto monipuolisemmille kokoonpanoille sekä yhä syvällisemmät satsinkirjoituksen taidot. Timanttiopintojen sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.8. Musiikkiteknologian opintokokonaisuudet

6.8.1. Kupari

Kuparitasoon musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

6.8.2. Pronssi

Musiikkiteknologian pronssiopintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon. Musiikkiteknologinen osaaminen edellyttää sekä teknistä osaamista että musiikillisen sisällön ymmärtämistä, jotka molemmat vaikuttavat onnistuneeseen lopputulokseen. Musiikkiteknologisten projektien suunnitteleminen ja toteuttaminen opettavat ajanhallintaa, sitoutumista ja oman roolin löytämistä ryhmän jäsenenä.

6.8.3. Hopea

Musiikkiteknologian hopeaopinnot syventävät oppilaan osaamista musiikkiteknologisten ohjelmistojen ja laitteistojen hallinnassa sekä projektien suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä laajentavat ammatti-terminologian hallintaa. Opintojen on tarkoitus syventää entisestään oppilaan teknistä osaamista sekä musiikillisen sisällön ymmärtämistä, joiden varaan onnistuneet musiikkiteknologiset projektit rakentuvat.

6.8.4. Kulta

Musiikkiteknologian kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna suurimuotoisempia äänitys-, miksaus- sekä äänentoistoprojekteja, suurimuotoisempia nuotinnustehtäviä, kompleksisempien äänisynteesimetodien käyttöä sekä projekteja, jotka edellyttävät syvällisempiä musiikkiohjelmointitaitoja. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.8.5. Timantti

Musiikkiteknologian timanttitasoon saavuttamiseksi vaaditaan kultatasoon verrattuna yhä suurimuotoisempia äänitys-, miksaus- sekä äänentoistoprojekteja, suurimuotoisempia nuotinnustehtäviä, kompleksisempien äänisynteesimetodien käyttöä sekä projekteja, jotka edellyttävät syvällisempiä musiikkiohjelmointitaitoja. Timanttiopintojen sisältö, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.9. Musiikkiteknologian projektiopintojen opintokokonaisuudet

6.9.1. Hopea

Musiikkiteknologian projektiopinnoissa oppilaalle rakennetaan mielekäs kokonaisuus oppilaan mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Oppilaan suuntautumiskohteita voivat olla esimerkiksi äänentoisto, äänittäminen ja miksaus, esiintyminen musiikkiteknologisella laitteistolla tai säveltäminen musiikkiteknologisella laitteistolla. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.9.1. Kulta

Musiikkiteknologian projektiopinnoissa oppilaalle rakennetaan mielekäs kokonaisuus oppilaan mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Oppilaan suuntautumiskohteita voivat olla esimerkiksi äänentoisto, äänittäminen ja miksaus, esiintyminen musiikkiteknologisella laitteistolla tai säveltäminen musiikkiteknologisella laitteistolla. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden. Kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna syvällisempi ja laajempi perehtyminen asioihin.

6.10. Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuudet

6.10.1. Hopea

Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolinen kehittäminen sekä perusopinnoissa opittujen tietojen ja taitojen vahvistaminen. Arvioinnissa kehitetään edelleen itsearviointitaitoja sekä harjoitellaan vertaisarviointitaitoja.

6.10.2. Kulta muusikoille ja musiikkiteknologeille

Saavuttaakseen kultatason musiikin hahmotustaidoissa oppilas suorittaa hopeatasoon opintojen lisäksi yhden seuraavista kursseista: Harmoniaopin perusteet 1, Syventävä sävellys/sovituskurssi, Syventävät musiikin historian opinnot, Syventävä analyysikurssi tai Elektroakustisen musiikin sävellyskurssi. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.10.3. *Kulta säveltäjä-sovittajille*

Saavuttaakseen kultatason musiikin hahmotustaidoissa oppilas suorittaa hopeatason opintojen lisäksi vähintään kaksi seuraavista kursseista: Syventävät musiikin historian opinnot, Syventävä analyysikurssi, Syventävä orkestrointikurssi, Elokvamusiikin kurssi tai Elektroakustisen musiikin sävellyskurssi. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6.11. Satsiopin opintokokonaisuudet

6.11.1. *Hopea*

Opintojen aikana kehitetään soinnuttamisen, kontrapunktin, harmoniaopin ja analyysin taitoja, harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia sekä syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärtämystä.

6.11.2. *Kulta*

Opintojen aikana syvennetään soinnuttamisen, kontrapunktin, harmoniaopin ja analyysin taitoja, harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia sekä syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärtämystä. Satsiopintojen kultatason saavuttamiseksi vaaditaan satsinkirjoituksessa syvällisemmät taidot kuin satsiopintojen hopeatasolla.

6.12. Yhteismusisoinnin opintokokonaisuudet

6.12.1. *Pronssi*

Yhteismusisoinnin pronssiopinnoissa jatketaan ryhmässä musisoimisen taitojen harjoittamista perusopintojen yhteismusisointiopintojen pohjalta. Opinnoissa harjoitellaan muun ryhmän soiton tai laulun kuuntelemista ja siihen reagoimista omalla soitolla tai laululla. Myös yhteisen tempon löytämistä harjoitellaan edelleen ja lisäksi sitä opetellaan muuntelemaan yhdessä ryhmän kanssa. Opetellaan löytämään yhteinen dynamiikka ja sopiva balanssi yhä paremmin sekä harjoitellaan yhteisten sävyjen ja tunnelmien löytämistä ja niiden välittämistä yhtenäisesti ryhmänä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen harjoittelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa harjoitellaan edelleen myös ryhmän jäsenenä toimimista sekä otetaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

6.12.2. *Hopea*

Yhteismusisoinnin hopeaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa opittuja yhteismusisointitaitoja. Omalla soitolla tai laululla pyritään reagoimaan muun ryhmän soittoon tai lauluun yhä herkemmin, vaikka siinä

tapahtuisi yllättäviäkin asioita. Myös aloitukset, fraseeraukset ja tempomuutokset pyritään tekemään entistä tarkemmin yhdessä. Etsitään eri sävyjen ja tunnelmien välille suurempia eroja ja harjoitellaan niiden ilmaisemista ryhmänä entistä paremmin. Tutustutaan harmonisen sävelpuhtauden periaatteisiin. Otetaan ryhmänä yhä suurempi vastuu harjoitusten ja esiintymisten hoitamisesta: laitetaan oma-aloitteisesti tavarat paikalleen, ollaan hyvissä ajoin paikalla harjoituksissa ja esiintymisissä, harjoitellaan oma stemma hyvin ja pyydetään tarvittaessa siihen apua sekä hoidetaan muut yhdessä sovitut tehtävät. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

6.12.3. Kultra

Yhteismusisoinnin kultraopinnoissa syvennetään osaamista yhteismusisoinnissa sekä muun ryhmän ohjaamisessa omalla soitolla tai laululla. Harjoitellaan aloitusten näyttämistä sekä fraseerausten, tempomuutosten ja dynamiikkamuutosten ohjaamista omalla soitolla tai laululla. Vastaavasti harjoitellaan omalla soitolla tai laululla mukana elämistä toisten vuorolla ohjatessa ryhmää. Etsitään yhä koskettavampia sävyjä ja tunnelmia, haetaan niiden välille suurempia kontrasteja ja opetellaan siirtymään entistä paremmin ryhmänä sävystä ja tunnelmasta toiseen. Tutustutaan harmonisen sävelpuhtauden periaatteisiin. Otetaan ryhmänä yhä suurempi vastuu harjoitusten ja esiintymisten hoitamisesta: laitetaan oma-aloitteisesti tavarat paikalleen, ollaan hyvissä ajoin paikalla harjoituksissa ja esiintymisissä, harjoitellaan oma stemma hyvin ja pyydetään tarvittaessa siihen apua sekä hoidetaan muut yhdessä sovitut tehtävät. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

6.13. Improvisoinnin opintokokonaisuudet

6.13.1. Kupari

Kuparitasoinnissa opetellaan käyttämään musiikin perusopinnoissa saatuja improvisoinnin perustyökaluja ja työkalupakkia myös laajennetaan. Tärkeintä improvisoinnin opinnoissa on edelleen kuuntelemisen harjoittelu. Oppilas oppii hahmottamaan eri asteikkojen ja sointujen yhteyksiä sekä niiden sointivärejä. Tätä harjoitellaan keksimällä itse rytmis-melodisia ideoita sekä poimimalla niitä kappaleista ja kehittämällä omia ideoita pitemmälle.

6.13.2. Pronssi

Pronssitasoinnissa improvisaation osaamista syvennetään entisestään. Opinnoissa painotetaan kuuntelemisen kehittämistä monipuolisesti sekä opetellaan improvisoimaan oman instrumentin ohjelmistoon kuuluvien musiikkityylien mukaan. Pronssitasolla opintojen sisällöt ovat kuparitasoa haastavampia. Pronssitasoinnissa kuuluu myös improvisoiminen yhtyeessä.

6.14. Bonusopintojen opintokokonaisuus

Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Syventävissä opinnoissa bonusopinnot sisältävät myös musiikkiteknologian opintoja, improvisointiopintoja sekä sävellys- ja sovitusopintoja. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

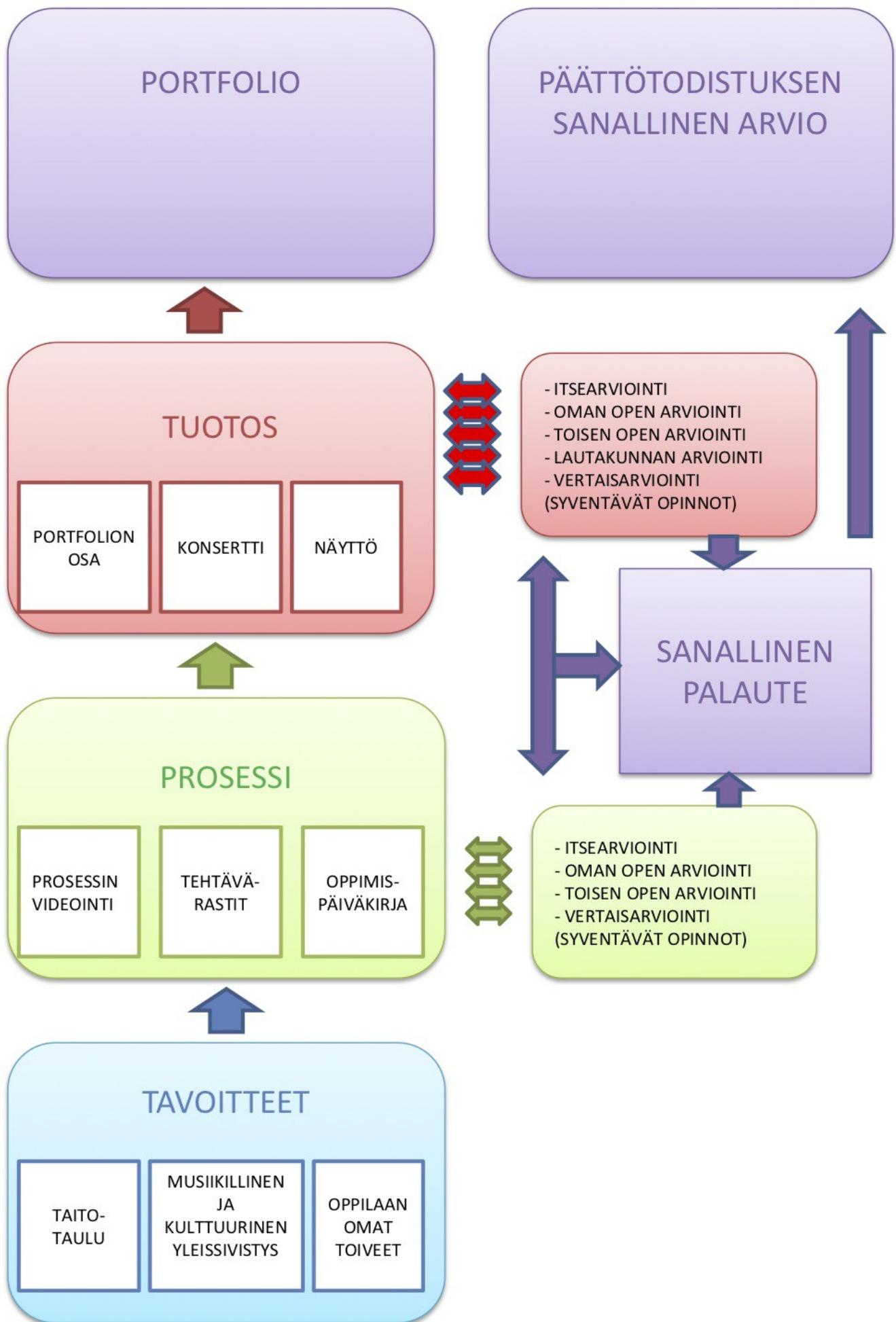
7. OPPIMISEN ARVIOINTI

7.1. Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään musiikkiopinnoissa sekä auttaa häntä kehittämään itsearviointitaitojaan. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi. Arviointi perustuu musiikin laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. Arviointia tehtäessä huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

7.2. Arviointi opintojen aikana

Oppimisprosessin perustana ovat sitä ohjaavat tavoitteet. Oppilasta ohjataan omien tavoitteiden asettamiseen ja häntä tuetaan niiden saavuttamisessa. Oppilalle annetaan palautetta monipuolisesti sekä oppimisprosessien aikana että opintokokonaisuuksien päätteeksi. Häntä myös perehdytetään musiikin arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Arviointi on vuorovaikutteista ja sisältää erilaisia palautteen antamisen tapoja. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan ja oman oppimisprosessin ymmärtämiseen kehittämällä itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja sekä rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta. Oppilas saa koko opintojensa ajan opintojen tavoitteisiin perustuvaa sanallista palautetta, joka otetaan huomioon perusopintojen todistuksen sanallisessa arviossa. Sanallisen palautteen rinnalle kootaan opintojen aikana portfolio, joka tuo esiin oppilaan edistymisen ja osaamisen.

7.3. Päätösarvioinnit

Perusopinnot:

Musiikin laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Syventävät opinnot:

Oppilas saa musiikin laajan oppimäärän todistuksen suoritettuaan sekä perusopinnot että syventävät opinnot. Todistukseen tulee sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja hänen saavuttamastaan osaamisesta suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia. Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja ja sen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet. Oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, ja arvioinnissa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia.

8. TODISTUKSET

8.1. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

8.2. Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot

- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
  - syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.
- Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

8.3. Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettyä osallistumistodistus hänen suorittamistaan musiikin laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Perusopintojen opintokokonaisuuksien arviointiliite

Jokilaaksojen musiikkiopiston opetussuunnitelma 2018

Perusopintojen opintokokonaisuuksien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit

1. MUUSIKON OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET.....	1
1.1. Instrumenttiopinnot.....	1
1.2. Yhteismusisointiopinnot.....	2
1.3. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	3
1.4. Improvisointiopinnot.....	4
1.5. Sävellys- ja sovituspinnnot.....	5
1.6. Musiikkiteknologian opinnot.....	5
1.7. Bonusopinnot.....	6
2. SÄVELTÄJÄ-SOVITTAJAN OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET.....	7
2.1. Sävellys- ja sovituspinnnot.....	7
2.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	7
2.3. Instrumenttiopinnot.....	8
2.4. Musiikkiteknologian opinnot.....	9
2.5. Yhteismusisointiopinnot.....	10
2.6. Improvisointiopinnot.....	11
2.7. Bonusopinnot.....	12
3. MUSIIKKITEKNOLOGIN OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET.....	13
3.1. Musiikkiteknologian opinnot.....	13
3.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot.....	13
3.3. Instrumenttiopinnot.....	15
3.4. Sävellys- ja sovituspinnnot.....	15
3.5. Yhteismusisointiopinnot.....	16
3.6. Improvisointiopinnot.....	17
3.7. Bonusopinnot.....	18

1. MUUSIKON OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET

1.1. Instrumenttiopinnot

Sisältö:

Muusikon instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Perusopinnoissa oppilasta kannustetaan instrumenttitaitojen tavoitteelliseen opiskeluun ja niiden pitkäjänteiseen kehittämiseen. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on perehtyminen instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin. Oppilas kerää monipuolisesti eri soittotyylejä sisältävää ohjelmistoa, oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja eri tyylien ominaispiirteitä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin sekä saadaan valmiuksia käytännön muusikkouteen. Oppilas löytää musiikilliset vahvuutensa ja saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

Tavoitteet:

- oppilas oppii ergonomisen soitto- tai laulutavan ja hyvän perustekniikan
- oppilas oppii musiikin esittämiseen ja tulkitsemiseen tarvittavia taitoja
- kehitetään oppilaan musiikillista ilmaisukykyä ja esiintymistaitoa
- oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa
- oppilas löytää rutiinin säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- kerätään monipuolisesti ohjelmistoa oppilaat omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- opetellaan erilaisiin konserttitilanteisiin kuuluvat asiat, kuten kumartaminen omalla esiintymisvuorolla ja toisten soiton kuunteleminen
- oppilas saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilaalla on hyvä perustekniikka
- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisesti ohjelmistoa ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä sekä pyrkii soittamaan tai laulamaan tyylinmukaisesti
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan ja pystyy tekemään siitä havaintoja
- oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä
- oppilaalla on sujuva musiikin luku- ja kirjoitustaito ja hän osaa tulkita erilaisia musiikin merkitsemistapoja
- oppilas osaa toimia erilaisissa konserttitilanteissa

1.2. Yhteismusisointiopinnot

Sisältö:

Muusikon yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 130-300 tuntia. Yhteismusisoinnin opinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen tempoa opetellaan muuntelemaan yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on yhteisen dynamiikan sekä yhteisten sävyjen ja tunnelmien löytäminen sekä niiden välittäminen yhtenäisesti ryhmänä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- kappaleen aloittamisen harjoittelu
- harjaantuminen säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- opetellaan kuuntelemaan muun ryhmän musisointia ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla
- opetellaan löytämään yhteinen tempo ja muuntelemaan sitä yhdessä
- musiikin eri sävyjen ja tunnelmien ilmaiseminen yhteenä
- oman sävelpuhtauden sovittaminen ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilasta kannustetaan soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- opetellaan ryhmässä esiintymiseen kuuluvat asiat kuten yhteiset kumarrukset
- opetellaan toimimaan ryhmässä ja kantamaan vastuu oman osuuden hoitamisesta
- oppilasta ohjataan soittamaan tai laulamaan ergonomisesti sekä havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa sekä näyttää kappaleen aloituksen että alkaa soittaa jonkun muun näytöstä
- oppilas löytää helposti yhteisen perussykkeen muun ryhmän kanssa ja osaa tehdä ryhmän mukana myös ennalta sovitut tempomuutokset
- oppilas osaa toteuttaa ennalta sovitut dynamiikkavaihtelut ja tavoittelee lisäksi musiikkiin eri sävyjä ja tunnelmia
- oppilas kuuntelee hyvin muun ryhmän musisointia ja pyrkii reagoimaan myös sellaisiin musiikissa kuulemiinsa asioihin, joita ei ole ennalta sovittu
- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan ja korjaa tarvittaessa sävelpuhtauttaan
- oppilas osaa toimia konserttitilanteessa yhdessä muun ryhmän kanssa

- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti
- oppilas hoitaa oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa, osallistuu säännöllisesti harjoituksiin ja hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

1.3. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Sisältö:

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

Tavoitteet:

- tuetaan ja monipuolistetaan oppilaan musiikillisia taitoja ja autetaan oppilasta soveltamaan niitä käytännön muusikkoudessa
- oppilas harjaantuu rytmin, melodian ja harmonian hahmottamiseen
- oppilasta ohjataan musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- oppilas oppii soveltamaan teoreettista tietoa säveltämisessä ja sovittamisessa
- oppilasta tuetaan kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartutetaan hänen tietämystään musiikin historian eri musiikin lajien keskeisestä ohjelmistosta, tyylisuuntauksista, ilmiöistä ja soittimistosta
- oppilas saa valmiuksia korvakuulolta musisointiin
- oppilasta ohjataan lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- oppilas oppii käyttämään musiikkiteknologisia työvälineitä
- oppilas oppii arvioimaan omaa osaamistaan
- oppilasta ohjataan säännölliseen harjoitteluun, pitkäjänteiseen työntekoon ja oman oppimisensa arviointiin

Arviointikriteerit:

- oppilas on saanut valmiuksia käytännön muusikkouteen

- oppilas tuntee musiikin historian eri musiikin lajien keskeistä ohjelmistoa, tyyliuuntauksia, ilmiöitä ja soittimistoa
- oppilas on harjaantunut rytmin, melodian ja harmonian hahmottamisessa
- oppilas osaa hahmottaa musiikin rakenteita
- oppilas on saanut valmiuksia säveltämiseen, sovittamiseen ja improvisointiin
- oppilas on harjoitellut säännöllisesti

1.4. Improvisointiopinnot

Sisältö:

Improvisointiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

Tavoitteet:

- oppilasta ohjataan hahmottamaan kuulonvaraisesti erilaisia sointivärejä sekä etsimään niitä instrumentistaan
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään joko ilman nuottikuvaa tai sointumerkkien avulla
- opetellaan muuntelemaan melodioita
- oppilasta kannustetaan kehittämään erilaisia rytmisiä sekä melodisia ideoita
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan tunteitaan instrumenttinsa avulla
- oppilasta ohjataan luomaan tunnelmia instrumentillaan
- oppilasta kannustetaan harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja sekä toteuttamaan niitä kappaleissa
- harjoitellaan ryhmässä improvisoimista toisten soittoon reagoiden

Arviointikriteerit:

- oppilas hahmottaa musiikista kuulonvaraisesti eri sointivärejä ja osaa reagoida niihin omalla soitollaan
- oppilas löytää instrumentistaan erilaisia sointivärejä
- oppilas kykenee keksimään itse erilaisia rytmejä sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas kykenee keksimään lyhyitä melodioita sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas uskaltaa toteuttaa improvisoituja osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa
- oppilas kykenee improvisoimaan kappaleen yhdessä sovitun rakenteen mukaisesti
- oppilas osaa improvisoida sekä sovittaa itse pätkiä teoksen pohjalta

- oppilas kykenee ilmaisemaan tunnetilaansa instrumentillaan
- oppilas kykenee luomaan erilaisia tunnelmia instrumentillaan
- oppilas kykenee vuorovaikuttamaan ryhmän jäsenten kanssa improvisoiden

1.5. Sävellys- ja sovitusopinnot

Sisältö:

Muusikon sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 20-150 tuntia. Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opintoissa harjoitellaan myös äänenkuljetuksen ja soinnutuksen alkeita. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opintoissa.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja
- rohkaistaan oppilasta kritiikittömään ideointiin
- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenisen satsin kirjoittamista
- harjoitellaan äänenkuljetuksen alkeita
- harjoitellaan soinnutuksen alkeita

Arviointikriteerit:

- oppilas osallistuu aktiivisesti tunnilla tapahtuvaan sävellys- ja sovitustyöhön
- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas on kehittynyt homogeenisen satsin tuottamisessa
- oppilas on saanut valmiuksia satsin kirjoittamisen alkeisiin

1.6. Musiikkiteknologian opinnot

Sisältö:

Muusikon musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 20-150 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle yleissivistävä ymmärrys muutamista musiikkiteknologian osa-alueista muusikon näkökulmasta. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

Tavoitteet:

- opetellaan äänentoiston alkeita
- opetellaan äänittämisen ja editoinnin alkeita
- opetellaan nuotinnusohjelman alkeita
- oppilas on tietoinen erilaisista äänitiedostojen formaateista ja niiden muuntamisesta formaatista toiseen sekä osaa siirtää tiedostoja internetin sekä tietokoneiden ja äänilaitteiden välillä

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa äänentoiston alkeita
- oppilas osaa äänittämisen ja editoinnin alkeita
- oppilas osaa nuotinnusohjelman alkeita
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

1.7. Bonusopinnot**Sisältö:**

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

Tavoitteet:

Opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan tietoisuutta yleisistä musiikin tekemiseen liittyvistä asioista ja auttaa häntä ymmärtämään erilaisia ilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilas osaa soveltaa oppimaansa muiden opintojensa tukena ja osaa kuvailla omaa kehitystään.

2. SÄVELTÄJÄ-SOVITTAJAN OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET

2.1. Sävellys- ja sovituspinnot

Sisältö:

Säveltäjä-sovittajan sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Opintojen aikana käydään läpi soinnuttamisen, orkestroinnin, kontrapunktin, harmoniaopin, analyysin ja elektroakustisen musiikin perusteita sekä 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöitä, kuten atonaalisia harmonioita ja soittimien laajennettuja soittotekniikoita. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja
- rohkaistaan oppilasta kriittittömään ideointiin
- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenisen satsin kirjoittamista
- harjoitellaan äänenkuljetuksen, soinnutuksen ja kontrapunktin perusteita
- opetellaan jäsentämään kaikki musiikin parametrit sekä työstämään niitä sävelletessä
- sävelletään ja sovitetaan musiikkia eri kokoonpanoille
- tutustutaan soittimien laajennettuihin sointiväriin ja soittotekniikoihin
- käytetään musiikkiteknologista laitteistoa

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas on kehittynyt homogeenisen satsin tuottamisessa
- oppilas on saanut valmiuksia satsin kirjoittamisen perusteisiin
- oppilas on tutustunut laajennettuihin sointiväriin ja soittotekniikoihin
- oppilas on säveltänyt ja sovittanut musiikkia eri kokoonpanoille
- oppilas on tutustunut erilaisiin musiikkiteknologisiin työkaluihin

2.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Sisältö:

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

Tavoitteet:

- tuetaan ja monipuolistetaan oppilaan musiikillisia taitoja ja autetaan oppilasta soveltamaan niitä käytännön muusikkoudessaan
- oppilas harjaantuu rytmin, melodian ja harmonian hahmottamiseen
- oppilasta ohjataan musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- oppilas oppii soveltamaan teoreettista tietoa säveltämisessä ja sovittamisessa
- oppilasta tuetaan kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartutetaan hänen tietämystään musiikin historian eri musiikin lajien keskeisestä ohjelmistosta, tyyliuuntauksista, ilmiöistä ja soittimistosta
- oppilas saa valmiuksia korvakuulolta musisointiin
- oppilasta ohjataan lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- oppilas oppii käyttämään musiikkiteknologisia työvälineitä
- oppilas oppii arvioimaan omaa osaamistaan
- oppilasta ohjataan säännölliseen harjoitteluun, pitkäjänteiseen työntekoon ja oman oppimisensa arviointiin

Arviointikriteerit:

- oppilas on saanut valmiuksia käytännön muusikkouteen
- oppilas tuntee musiikin historian eri musiikin lajien keskeistä ohjelmistoa, tyyliuuntauksia, ilmiöitä ja soittimistoa
- oppilas on harjaantunut rytmin, melodian ja harmonian hahmottamisessa
- oppilas osaa hahmottaa musiikin rakenteita
- oppilas on saanut valmiuksia säveltämiseen, sovittamiseen ja improvisointiin
- oppilas on harjoitellut säännöllisesti

2.3. Instrumenttiopinnot

Sisältö:

Säveltäjä-sovittajan instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 160-200 tuntia. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin perehtyminen. Oppilas kerää monipuolisesti ohjelmistoa, harjoittelee eri tyyliä kappaleita ja oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja tyylien ominaispiirteitä. Opintoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

Tavoitteet:

- oppilas oppii ergonomisen soitto- tai laulutavan ja hyvän perustekniikan
- oppilas oppii musiikin esittämiseen ja tulkitsemiseen tarvittavia taitoja
- oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa
- oppilas löytää rutiinin säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- kerätään monipuolisesti ohjelmistoa oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- opetellaan erilaisiin konserttitilanteisiin kuuluvat asiat, kuten kumartaminen omalla esiintymisvuorolla ja toisten soiton kuunteleminen
- oppilas saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilaalla on hyvä perustekniikka
- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisesti ohjelmistoa ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan
- oppilas osaa jonkin verran hahmottaa musiikillisia rakenteita
- oppilaalla on sujuva musiikin luku- ja kirjoitustaito ja hän osaa tulkita erilaisia musiikin merkitsemistapoja
- oppilas osaa toimia erilaisissa konserttitilanteissa

2.4. Musiikkiteknologian opinnot

Sisältö:

Säveltäjä-sovittajan musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys

musiikkiteknologian eri osa-alueista säveltäjä-sovittajan näkökulmasta. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

Tavoitteet:

- opetellaan nuotinnusohjelman perusteita
- opetellaan audiosekvensseriohjelman perusteita
- opetellaan editoinnin perusteita
- opetellaan äänentoiston perusteita
- oppilas on tietoinen erilaisista äänitiedostojen formaateista ja hallitsee niiden muuntamisen formaatista toiseen sekä osaa siirtää tiedostoja internetin sekä tietokoneiden ja äänilaitteiden välillä

Arviointikriteerit:

- oppilas hallitsee ohjelmistoja sujuvasti
- oppilas osaa käyttää laitteistoa sujuvasti
- oppilas osoittaa oma-aloitteellisuutta opinnoissa
- oppilas osaa suunnitella projekteja vuorovaikutuksessa muiden projektin jäsenien kanssa
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

2.5. Yhteismusisointiopinnot

Sisältö:

Säveltäjä-sovittajan yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Yhteismusisointiopinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen harjoitellaan helppojen tempomuutosten tekemistä yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on dynamiikkamuutosten tekeminen ryhmänä, minkä kautta päästään harjoittelemaan eri sävyjen ja tunnelmien löytämistä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- opitaan aloittamaan kappale yhdessä ryhmän kanssa
- harjaantuminen säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisensa arviointiin
- harjoitellaan muun ryhmän musisoinnin kuuntelemista ja siihen reagoimista omalla soitolla tai laululla
- opetellaan löytämään yhteinen tempo ja tekemään joitakin helppoja tempomuutoksia

- harjoitellaan yhteisen dynamiikan löytämistä yhteenä ja haetaan sitä kautta yhteiseen musisointiin myös eri sävyjä ja tunnelmia
- oman sävelpuhtauden sovittaminen ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilasta kannustetaan soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- opetellaan ryhmässä esiintymiseen kuuluvat asiat kuten yhteiset kumarrukset
- opetellaan toimimaan ryhmässä ja kantamaan vastuu oman osuuden hoitamisesta
- oppilasta ohjataan soittamaan tai laulamaan ergonomisesti sekä havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa aloittaa kappaleen yhdessä muun ryhmän kanssa
- oppilas löytää yhteisen perussykkeen muun ryhmän kanssa ja osaa tehdä ryhmän mukana myös helppoja, ennalta sovittuja tempomuutoksia
- oppilas osaa toteuttaa helppoja, ennalta sovittuja dynamiikkavaihteluja
- oppilas kuuntelee muun ryhmän soittoa ja pyrkii reagoimaan siihen
- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilas osaa toimia konserttitilanteessa yhdessä muun ryhmän kanssa
- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti
- oppilas hoitaa oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa, osallistuu säännöllisesti harjoituksiin ja hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

2.6. Improvisointiopinnot

Sisältö:

Improvisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

Tavoitteet:

- oppilasta ohjataan hahmottamaan kuulonvaraisesti erilaisia sointivärejä sekä etsimään niitä instrumentistaan
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään joko ilman nuottikuvaa tai sointumerkkien avulla
- opetellaan muuntelemaan melodioita
- oppilasta kannustetaan kehittelemään erilaisia rytmisiä sekä melodisia ideoita
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan tunteitaan instrumenttinsa avulla
- oppilasta ohjataan luomaan tunnelmia instrumentillaan

- oppilasta kannustetaan harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja sekä toteuttamaan niitä kappaleissa
- harjoitellaan ryhmässä improvisoimista toisten soittoon reagoiden

Arviointikriteerit:

- oppilas hahmottaa musiikista kuulonvaraisesti eri sointivärejä ja osaa reagoida niihin omalla soitollaan
- oppilas löytää instrumentistaan erilaisia sointivärejä
- oppilas kykenee keksimään itse erilaisia rytmejä sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas kykenee keksimään lyhyitä melodioita sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas uskaltaa toteuttaa improvisoituja osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa
- oppilas kykenee improvisoimaan kappaleen yhdessä sovitun rakenteen mukaisesti
- oppilas osaa improvisoida sekä sovittaa itse pätkiä teoksen pohjalta
- oppilas kykenee ilmaisemaan tunnetilaansa instrumentillaan
- oppilas kykenee luomaan erilaisia tunnelmia instrumentillaan
- oppilas kykenee vuorovaikuttamaan ryhmän jäsenten kanssa improvisoiden

2.7. Bonusopinnot

Sisältö:

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

Tavoitteet:

Opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan tietoisuutta yleisistä musiikin tekemiseen liittyvistä asioista ja auttaa häntä ymmärtämään erilaisia ilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilas osaa soveltaa oppimaansa muiden opintojensa tukena ja osaa kuvailla omaa kehitystään.

3. MUSIIKKITEKNOLOGIN OPINTOPOLUN OPINTOKOKONAISUUDET

3.1. Musiikkiteknologian opinnot

Sisältö:

Musiikkiteknologian musiikkiteknologian opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 230-280 tuntia. Musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon. Musiikkiteknologinen osaaminen edellyttää sekä teknistä osaamista että musiikillisen sisällön ymmärtämistä, jotka molemmat vaikuttavat onnistuneeseen lopputulokseen. Musiikkiteknologisten projektien suunnitteleminen ja toteuttaminen opettavat ajanhallintaa, sitoutumista ja oman roolin löytämistä ryhmän jäsenenä.

Tavoitteet:

- opetellaan nuotinnusohjelman perusteita
- opetellaan audiosekvensseriohjelman perusteita
- opetellaan äänisynteesin perusteita
- opetellaan äänittämisen perusteita
- opetellaan miksaamisen ja editoinnin perusteita
- opetellaan äänentoiston perusteita
- opetellaan musiikkiohjelmoinnin perusteita
- oppilas on perehtynyt erilaisiin äänitiedostojen formaatteihin ja hallitsee niiden muuntamisen formaatista toiseen sekä osaa siirtää tiedostoja internetin sekä tietokoneiden ja äänilaitteiden välillä
- tutustutaan verkkoyhteisöjen toimintaan
- opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan musiikkiteknologisia projekteja

Arviointikriteerit:

- oppilas hallitsee ohjelmistoja sujuvasti
- oppilas osaa käyttää laitteistoa sujuvasti
- oppilas on kiinnittänyt huomiota toteuttamiensa soivien projektien äänenlaatuun
- oppilas osoittaa oma-aloitteellisuutta opinnoissa
- oppilas osaa suunnitella ja valita projektiin sopivan laitteiston ja kykenee toteuttamaan projektin suunnitelman mukaisesti
- oppilas osaa suunnitella projekteja vuorovaikutuksessa muiden projektin jäsenien kanssa
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

3.2. Musiikin hahmotustaitojen opinnot

Sisältö:

Musiikin hahmotustaitojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 210-280 tuntia. Musiikin hahmotustaitoihin sisältyy musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin ominaispiirteiden tunnistaminen, rakenteiden hahmottaminen sekä historiatietoisuuden kehittäminen. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja häntä rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Oppilaiden vuorovaikutustaidoissa kiinnitetään huomiota kannustavaan kommunikointiin ja toisten ihmisten kunnioittamiseen. Yhtenä tärkeänä työtapana on oppilaan oma musisointi: oppilaan instrumenttiopintoihin liittyvän materiaalin ja hänen itsensä tekemän musiikin käyttö tuntityöskentelyssä. Oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan se osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Musiikin hahmotustaitojen ja instrumenttiopetuksen välinen yhteistyö tukee oppilaan musiikkiopintoja ja tekee oppimisesta kokonaisvaltaisempaa. Tunneilla tehtyä ja opeteltua musiikkia esitetään musiikkiopiston konserteissa ja klubeissa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle tarjotaan tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä. Oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet pyritään huomioimaan ryhmäopetuksessa mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle korostetaan säännöllisen harjoittelun merkitystä.

Tavoitteet:

- tuetaan ja monipuolistetaan oppilaan musiikillisia taitoja ja autetaan oppilasta soveltamaan niitä käytännön muusikkoudessa
- oppilas harjaantuu rytmin, melodian ja harmonian hahmottamiseen
- oppilasta ohjataan musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- oppilas oppii soveltamaan teoreettista tietoa säveltämisessä ja sovittamisessa
- oppilasta tuetaan kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartutetaan hänen tietämystään musiikin historian eri musiikin lajien keskeisestä ohjelmistosta, tyyliuuntauksista, ilmiöistä ja soittimistosta
- oppilas saa valmiuksia korvakuulolta musisointiin
- oppilasta ohjataan lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistöpoja
- oppilas oppii käyttämään musiikkiteknologisia työvälineitä
- oppilas oppii arvioimaan omaa osaamistaan
- oppilasta ohjataan säännölliseen harjoitteluun, pitkäjänteiseen työntekoon ja oman oppimisensa arviointiin

Arviointikriteerit:

- oppilas on saanut valmiuksia käytännön muusikkouteen
- oppilas tuntee musiikin historian eri musiikin lajien keskeistä ohjelmistoa, tyyliuuntauksia, ilmiöitä ja soittimistoa
- oppilas on harjaantunut rytmin, melodian ja harmonian hahmottamisessa
- oppilas osaa hahmottaa musiikin rakenteita
- oppilas on saanut valmiuksia säveltämiseen, sovittamiseen ja improvisointiin

- oppilas on harjoitellut säännöllisesti

3.3. Instrumenttiopinnot

Sisältö:

Musiikkiteknologin instrumenttiopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 160-200 tuntia. Instrumenttiopintojen keskeisenä sisältönä on instrumentin perustekniikkaan ja ilmaisumahdollisuuksiin perehtyminen. Oppilas kerää monipuolisesti ohjelmistoa, harjoittelee eri tyyllisiä kappaleita ja oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita ja tyylien ominaispiirteitä. Opintoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin ja soitto- tai laulutekniikoihin. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

Tavoitteet:

- oppilas oppii ergonomisen soitto- tai laulutavan ja hyvän perustekniikan
- oppilas oppii musiikin esittämiseen ja tulkitsemiseen tarvittavia taitoja
- oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa
- oppilas löytää rutiinin säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- kerätään monipuolisesti ohjelmistoa oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- opetellaan erilaisiin konserttitilanteisiin kuuluvat asiat, kuten kumartaminen omalla esiintymisvuorolla ja toisten soiton kuunteleminen
- oppilas saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppia aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisesti ohjelmistoa ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä
- oppilaalla on hyvä perustekniikka
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan
- oppilas osaa jonkin verran hahmottaa musiikillisia rakenteita
- oppilaalla on sujuva musiikin luku- ja kirjoitustaito ja oppilas osaa tulkita erilaisia musiikin merkitsemistapoja
- oppilas osaa toimia erilaisissa konserttitilanteissa

3.4. Sävellys- ja sovitusopinnot

Sisältö:

Musiikkiteknologin sävellyksen ja sovituksen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia.

Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opinnoissa harjoitellaan myös äänenkuljetuksen ja soinnutuksen alkeita. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opinnoissa.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja
- rohkaistaan oppilasta kritiikittömään ideointiin
- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia
- harjoitellaan äänenkuljetuksen alkeita
- harjoitellaan soinnutuksen alkeita

Arviointikriteerit:

- oppilas osallistuu aktiivisesti tunnilla tapahtuvaan sävellys- ja sovitustyöhön
- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas on kehittynyt homogeenisen satsin tuottamisessa
- oppilas on saanut valmiuksia satsin kirjoittamisen alkeisiin

3.5. Yhteismusisointiopinnot

Sisältö:

Musiikkiteknologin yhteismusisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50-150 tuntia. Yhteismusisointiopinnoissa opetellaan ryhmässä musisoimisen taitoja. Oleellista yhteismusisoinnissa on oppia kuuntelemaan muun ryhmän soittoa tai laulua ja reagoimaan siihen omalla soitolla tai laululla. Tämän edellytyksenä on ensin yhteisen perussykkeen löytäminen, minkä jälkeen harjoitellaan helppojen tempomuutosten tekemistä yhdessä ryhmän kanssa. Toinen keskeinen asia on dynamiikkamuutosten tekeminen ryhmänä, minkä kautta päästään harjoittelemaan eri sävyjen ja tunnelmien löytämistä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen opettelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa on tärkeää myös oppia toimimaan ryhmän jäsenenä sekä kasvaa ottamaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- opitaan aloittamaan kappale yhdessä ryhmän kanssa
- harjaantuminen säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisensa arviointiin
- harjoitellaan muun ryhmän musisoinnin kuuntelemista ja siihen reagoimista omalla soitolla tai laululla
- opetellaan löytämään yhteinen tempo ja tekemään joitakin helppoja tempomuutoksia
- harjoitellaan yhteisen dynamiikan löytämistä yhteenä ja haetaan sitä kautta yhteiseen musisointiin myös eri sävyjä ja tunnelmia
- oman sävelpuhtauden sovittaminen ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilasta kannustetaan soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- opetellaan ryhmässä esiintymiseen kuuluvat asiat kuten yhteiset kumarrukset
- opetellaan toimimaan ryhmässä ja kantamaan vastuu oman osuuden hoitamisesta
- oppilasta ohjataan soittamaan tai laulamaan ergonomisesti sekä havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa aloittaa kappaleen yhdessä muun ryhmän kanssa
- oppilas löytää yhteisen perussykkeen muun ryhmän kanssa ja osaa tehdä ryhmän mukana myös helppoja, ennalta sovittuja tempomuutoksia
- oppilas osaa toteuttaa helppoja, ennalta sovittuja dynamiikkavaihteluja
- oppilas kuuntelee muun ryhmän soittoa ja pyrkii reagoimaan siihen
- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilas osaa toimia konserttitilanteessa yhdessä muun ryhmän kanssa
- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti
- oppilas hoitaa oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa, osallistuu säännöllisesti harjoituksiin ja hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

3.6. Improvisointiopinnot

Sisältö:

Improvisoinnin opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 10-30 tuntia. Improvisointiopintojen tavoitteena on ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja. Tämän edellytyksenä on, että oppilas hahmottaa erilaisia sointivärejä sekä uskaltaa kokeilla ideoitaan. Improvisointiopinnoissa oppilasta ohjataan kehittämään erityisesti kuuntelutaitojaan. Opetukseen voi sisältyä työskentelyä sekä yksin että erilaisissa ryhmissä. Perustason improvisointiopintojen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu improvisoimaan.

Tavoitteet:

- oppilasta ohjataan hahmottamaan kuulonvaraisesti erilaisia sointivärejä sekä etsimään niitä instrumentistaan
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan itseään joko ilman nuottikuvaa tai sointumerkkien avulla

- opetellaan muuntelemaan melodioita
- oppilasta kannustetaan kehittämään erilaisia rytmisiä sekä melodisia ideoita
- oppilasta ohjataan ilmaisemaan tunteitaan instrumenttinsa avulla
- oppilasta ohjataan luomaan tunnelmia instrumentillaan
- oppilasta kannustetaan harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja sekä toteuttamaan niitä kappaleissa
- harjoitellaan ryhmässä improvisoimista toisten soittoon reagoiden

Arviointikriteerit:

- oppilas hahmottaa musiikista kuulonvaraisesti eri sointivärejä ja osaa reagoida niihin omalla soitollaan
- oppilas löytää instrumentistaan erilaisia sointivärejä
- oppilas kykenee keksimään itse erilaisia rytmejä sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas kykenee keksimään lyhyitä melodioita sekä soittamaan niitä omalla instrumentillaan
- oppilas uskaltaa toteuttaa improvisoituja osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa
- oppilas kykenee improvisoimaan kappaleen yhdessä sovitun rakenteen mukaisesti
- oppilas osaa improvisoida sekä sovittaa itse pätkiä teoksen pohjalta
- oppilas kykenee ilmaisemaan tunnetilaansa instrumentillaan
- oppilas kykenee luomaan erilaisia tunnelmia instrumentillaan
- oppilas kykenee vuorovaikuttamaan ryhmän jäsenten kanssa improvisoiden

3.7. Bonusopinnot

Sisältö:

Bonusopintojen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on 15-50 tuntia. Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

Tavoitteet:

Opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan tietoisuutta yleisistä musiikin tekemiseen liittyvistä asioista ja auttaa häntä ymmärtämään erilaisia ilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilas osaa soveltaa oppimaansa muiden opintojensa tukena ja osaa kuvailla omaa kehitystään.

Syventävien opintojen opintokokonaisuuksien arviointiliite

Jokilaaksojen musiikkiopiston opetussuunnitelma 2018

Syventävien opintojen opintokokonaisuuksien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit

1. INSTRUMENTTIOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET.....	1
1.1. Kupari.....	1
1.2. Pronssi.....	1
1.3. Hopea.....	2
1.4. Kulta.....	3
1.5. Timantti.....	4
2. SÄVELLYS- JA SOVITUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET.....	5
2.1. Kupari.....	5
2.2. Pronssi.....	5
2.3. Hopea.....	6
2.4. Kulta.....	7
2.5. Timantti.....	8
3. MUSIIKKITEKNOLOGIAN OPINTOKOKONAISUUDET.....	9
3.1. Kupari.....	9
3.2. Pronssi.....	9
3.3. Hopea.....	10
3.4. Kulta.....	11
3.5. Timantti.....	11
4. MUSIIKKITEKNOLOGIAN PROJEKTIOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET.....	12
4.1. Hopea.....	12
4.2. Kulta.....	12
5. MUSIIKIN HAHMOTUSTAITOJEN OPINTOKOKONAISUUDET.....	13
5.1. Hopea.....	13
5.2. Kulta muusikoille ja musiikkiteknologeille.....	13
5.3. Kulta säveltäjä-sovittajille.....	14
6. SATSIOPIN OPINTOKOKONAISUUDET.....	15
6.1. Hopea.....	15
6.2. Kulta.....	15
7. YHTEISMUSISOINNIN OPINTOKOKONAISUUDET.....	17
7.1. Pronssi.....	17
7.2. Hopea.....	18
7.3. Kulta.....	19
8. IMPROVISOINNIN OPINTOKOKONAISUUDET.....	21
8.1. Kupari.....	21
8.2. Pronssi.....	21
9. BONUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUS.....	23
9.1. Bonusopinnot.....	23

1. INSTRUMENTTIOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

1.1. Kupari

Sisältö:

Kupariopintojen keskeisenä sisältönä on perehtyminen instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opintoissa tutustutaan erilaisiin harjoittelutapoihin, sekä löydetään motivaatio taitojen kehittämiseen. Oppilas oppii erilaisia soitto- tai laulutekniikoita sekä saa valmiuksia käytännön muusikkouteen. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

Tavoitteet:

- oppilas oppii ergonomisen soitto- tai laulutavan ja harjoittelee instrumentin perustekniikkaa
- oppilas oppii musiikin esittämiseen ja tulkitsemiseen tarvittavia taitoja
- oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa
- oppilas löytää rutiinin säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- kerätään ohjelmistoa monipuolisesti oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- oppilas saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisesti ohjelmistoa ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä
- oppilas hallitsee instrumentin perustekniikan alkeistasolla
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan
- oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita
- oppilaalla on sujuva musiikin luku- ja kirjoitustaito ja hän osaa tulkita erilaisia musiikin merkitsemistapoja

1.2. Pronssi

Sisältö:

Pronssiopintoissa perehdytään instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Oppilas oppii erilaisia harjoittelutapoja sekä soitto- tai laulutekniikoita. Oppilas soittaa eri tyylisiä kappaleita ja oppii niiden avulla hahmottamaan musiikillisia rakenteita. Oppilas oppii erilaisia ilmaisukeinoja ja saa valmiuksia käytännön muusikkouteen. Säännöllinen esiintyminen sekä konserttien kuunteleminen kuuluvat opintoihin.

Tavoitteet:

- oppilas oppii ergonomisen soitto- tai laulutavan ja hyvän perustekniikan
- harjoitellaan musiikin esittämiseen ja tulkitsemiseen tarvittavia taitoja
- oppilas kehittää musiikillista ilmaisukykyään ja esiintymistaitoaan
- oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa
- oppilas löytää rutiinin säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- kerätään monipuolisesti ohjelmistoa oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- oppilas saa hyvän pohjan elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä oppii aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisesti ohjelmistoa ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä sekä pyrkii soittamaan tai laulamaan tyylinmukaisesti
- oppilaalla on hyvä perustekniikka
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan ja pystyy tekemään siitä havaintoja
- oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä
- oppilaalla on sujuva musiikin luku- ja kirjoitustaito ja hän osaa tulkita erilaisia musiikin merkitsemistapoja

1.3. Hopea**Sisältö:**

Hopeaopinnoissa vahvistetaan perusopinnoissa saatuja teknisiä ja tulkinnallisia instrumenttitaitoja huomioiden sekä instrumentin ohjelmistovaatimukset että oppilaan omat tavoitteet. Hopeatasolla oppilas oppii elinikäiseen harrastamiseen tarvittavat tekniset ja tulkinnalliset taidot. Oppilasta kannustetaan löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa. Oppilas oppii kuulemaan soitossaan tai laulussaan erilaiset vivahteet ja dynaamiset erot, pystyy havainnoimaan musisointiaan ja löytää siitä kehitettäviä asioita. Oppilas kerää monipuolisen ohjelmiston, oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä. Säännöllinen esiintyminen ja konserttien kuunteleminen ovat olennainen osa opintoja.

Tavoitteet:

- oppilas vahvistaa musiikillisia ilmaisu- ja esiintymistaitojaan
- oppilas oppii ilmaisemaan ja tulkitsemaan musiikkia rohkeasti
- kerätään monipuolinen ohjelmisto oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistovaatimukset huomioiden
- oppilaalla on hyvä soitto- tai laulutekniikka

- tuetaan oppilaan musiikkisuhdetta sekä kasvamista aktiiviseksi muusikoksi ja musiikin kuuntelijaksi

Arviointikriteerit:

- oppilas on kerännyt monipuolisen ja kattavan ohjelmiston sekä edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä sekä osaa tulkita kappaleita tyylinmukaisesti
- oppilaalla on elinikäiseen harrastamiseen tarvittavat taidot
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan, pystyy tekemään siitä havaintoja ja löytää kehitettäviä asioita
- oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita sekä eri tyylikausien ja tyyllilajien ominaispiirteitä

1.4. Kulta

Sisältö:

Kultaopinnoissa vahvistetaan perusopinnoissa saatuja teknisiä ja tulkinnallisia instrumenttitaivoja huomioiden sekä instrumentin ohjelmistovaatimukset että oppilaan omat tavoitteet. Kultatasolla oppilas oppii elinikäiseen musiikin harrastamiseen tarvittavat tekniset ja tulkinnalliset instrumenttitaidot sekä saa valmiuksia jatkaa ammattiopintoihin. Oppilas kerää monipuolisen ja laajan ohjelmiston, oppii hahmottamaan musiikillisia rakenteita sekä eri tyylien ominaispiirteitä. Oppilas löytää omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa sekä oppii ilmaisemaan ja tulkitsemaan musiikkia rohkeasti. Oppilas oppii kuulemaan soitossaan tai laulussaan erilaiset vivahteet ja dynaamiset erot, pystyy havainnoimaan musisointiaan ja löytää siitä kehitettäviä asioita. Säännöllinen esiintyminen ja konserttien kuunteleminen ovat olennainen osa opintoja.

Tavoitteet:

- oppilas vahvistaa musiikillisia ilmaisu- ja esiintymistaitojaan
- oppilas oppii ilmaisemaan ja tulkitsemaan musiikkia rohkeasti ja monipuolisesti
- kerätään monipuolinen ja laaja ohjelmisto oppilaan omat tavoitteet ja mieltymykset sekä instrumentti-kohtaiset ohjelmistokriteerit huomioiden
- oppilaalla on monipuolinen soitto- tai laulutekniikka
- tuetaan oppilaan musiikkisuhdetta sekä kasvamista aktiiviseksi muusikoksi ja musiikin kuuntelijaksi
- teknisten ja tulkinnallisten taitojen saaminen tasolle, jolta on mahdollista jatkaa ammattiopintoihin

Arviointikriteerit:

- oppilas on opiskeluaikana kerännyt monipuolisen ohjelmiston ja edistynyt asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- oppilas osaa itsenäisesti löytää kappaleisiin erilaisia tunnelmia ja sävyjä sekä tulkita kappaleita rohkeasti ja tyylinmukaisesti
- oppilaalla on jatko-opintoihin tarvittavat taidot
- oppilas osaa kuunnella omaa soittoaan tai lauluaan, pystyy helposti tekemään siitä havaintoja ja

löytää kehitettäviä asioita

- oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita sekä eri tyylikausien ja tyyllilajien ominaispiirteitä

1.5. Timantti

Sisältö:

Erityisen hyvin ja nopeasti opinnoissaan etenevien oppilaiden on mahdollista syventää osaamistaan vielä kultatasoakin pitemmälle. Timanttitasolla oppilas kartuttaa yhä vaativamman, laajemman ja monipuolisemman ohjelmiston kultatasoon verrattuna.

Tavoitteet:

- oppilas vahvistaa musiikillisia ilmaisu- ja esiintymistaitojaan
- oppilas oppii tulkitsemaan eri tyyllisiä kappaleita rohkeasti ja monipuolisesti
- oppilas kerää monipuolisen, laajan ja haastavan ohjelmiston
- oppilas vahvistaa teknistä osaamistaan

Arviointikriteerit:

- Oppilas on opiskeluaikana kerännyt laajan, monipuolisen ja haastavan ohjelmiston, josta löytyy kaikkia eri tyylikausia
- oppilas tunnistaa hyvin eri tyylikausien ja tyyllilajien ominaispiirteet
- oppilas kykenee vivahteikkaaseen ja monipuoliseen tulkintaa ja löytää kullekin tyyliille ominaisen soitto- tai laulutavan
- oppilas pystyy helposti havainnoimaan omaa soittoaan ja löytää kehitettäviä asioita

2. SÄVELLYS- JA SOVITUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

2.1. Kupari

Sisältö:

Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana harjoitellaan äänenkuljetuksen, soinnutuksen ja kontrapunktin perusteita. Oman musiikin keksimistä voidaan käyttää työtapana useilla opintojen osa-alueilla. Oma sävellys tai sovitus voi olla osasuoritus musiikin hahmotustaitojen opinnoissa.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja
- rohkaistaan oppilasta kritiikittömään ideointiin
- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenisen satsin kirjoittamista
- harjoitellaan äänenkuljetuksen, soinnutuksen ja kontrapunktin perusteita

Arviointikriteerit:

- oppilas osallistuu aktiivisesti tunnilla tapahtuvaan sävellys- ja sovitustyöhön
- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas on kehittynyt homogeenisen satsin tuottamisessa
- oppilas on säveltänyt ja sovittanut musiikkia eri kokoonpanoille
- oppilas on saanut valmiuksia satsin kirjoittamisen perusteisiin

2.2. Pronssi

Sisältö:

Tavoitteena on ohjata oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja. Opetuksessa tuetaan oppilaan luovuutta ja omia näkemyksiä. Opintojen aikana käydään läpi soinnuttamisen, orkestroinnin, kontrapunktin, harmoniaopin, analyysin ja elektroakustisen musiikin perusteita sekä 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöitä, kuten atonaalisia harmonioita ja soittimien laajennettuja soittotekniikoita. Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja hyödyntäen oppimiaan musiikin hahmotustaitoja
- rohkaistaan oppilasta kritiikittömään ideointiin
- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenien satsin kirjoittamista
- harjoitellaan äänenkuljetuksen, soinnutuksen ja kontrapunktin perusteita
- opetellaan jäsentämään kaikki musiikin parametrit sekä työstämään niitä sävelletessä
- sävelletään ja sovitaan musiikkia eri kokoonpanoille
- tutustutaan soittimien laajennettuihin sointiväriin ja soittotekniikoihin
- käytetään musiikkiteknologista laitteistoa

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas on kehittynyt homogeenisen satsin tuottamisessa
- oppilas on saanut valmiuksia satsin kirjoittamisen perusteisiin
- oppilas on tutustunut laajennettuihin sointiväriin ja soittotekniikoihin
- oppilas on säveltänyt ja sovittanut musiikkia eri kokoonpanoille
- oppilas on tutustunut erilaisiin musiikkiteknologisiin työkaluihin

2.3. Hopea**Sisältö:**

Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia monipuolisesti eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana paneudutaan 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöihin, kuten atonaalisiin harmonioihin ja soittimien laajennettuihin soittotekniikoihin, sekä syvennetään orkestroinnin, analyysin ja elektroakustisen musiikin taitoja. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti tarpeen mukaan.

Tavoitteet:

- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenisen satsin kirjoittamista
- käytetään musiikkiteknologista laitteistoa tarpeen mukaan
- sävelletään ja sovitaan musiikkia monipuolisesti eri kokoonpanoille

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti

- oppilas kykenee tuottamaan homogeenista satsia
- oppilas on tutustunut laajennettuihin sointiväriihin ja soittotekniikoihin
- oppilas on säveltänyt ja sovittanut musiikkia monipuolisesti eri kokoonpanoille
- oppilas osaa tarvittaessaan käyttää erilaisia musiikkiteknologisia työkaluja

2.4. Kulta

Sisältö:

Oppilas säveltää ja sovittaa teoksia monipuolisesti eri kokoonpanoille eri soitinryhmiin tutustuen. Opintojen aikana paneudutaan 1900- ja 2000-lukujen musiikin ilmiöihin, kuten atonaalisiin harmonioihin ja soittimien laajennettuihin soittotekniikoihin, sekä syvennetään orkestroinnin, analyysin ja elektroakustisen musiikin taitoja. Musiikkiteknologisia laitteistoja ja ohjelmistoja käytetään monipuolisesti tarpeen mukaan.

Kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna laajempi tuotanto monipuolisemmille kokoonpanoille. Kultatason saavuttaakseen oppilaan tulee säveltää orkesterisävellys, atonaalinen sävellys sekä sävellys, jossa oppilas on käyttänyt soittimien laajennettuja sointivärejä ja soittotekniikoita.

Tavoitteet:

- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan homogeenisen satsin kirjoittamista
- käytetään musiikkiteknologista laitteistoa tarpeen mukaan
- sävelletään ja sovitetään musiikkia monipuolisesti eri kokoonpanoille
- orkesteriteoksen säveltäminen
- atonaalisen teoksen säveltäminen
- sellaisen teoksen säveltäminen, jossa oppilas käyttää soittimien laajennettuja sointivärejä ja soittotekniikoita

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas kykenee tuottamaan homogeenista satsia
- oppilas on tutustunut laajennettuihin sointiväriihin ja soittotekniikoihin
- oppilas on säveltänyt ja sovittanut musiikkia monipuolisesti eri kokoonpanoille
- oppilas osaa tarvittaessa käyttää erilaisia musiikkiteknologisia työkaluja
- oppilas on säveltänyt orkesterisävellyksen
- oppilas on säveltänyt atonaalisen sävellyksen
- oppilas on säveltänyt teoksen, jossa hän on käyttänyt soittimien laajennettuja sointivärejä ja soittotekniikoita

2.5. Timantti

Syventävissä opinnoissa timanttitason saavuttamiseksi vaaditaan kultatasoon verrattuna yhä laajempi tuotanto monipuolisemmille kokoonpanoille sekä yhä syvällisemmät satsinkirjoituksen taidot. Timanttiopintojen sisältö, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

3. MUSIIKKITEKNOLOGIAN OPINTOKOKONAISUUDET

3.1. Kupari

Sisältö:

Kuparitason musiikkiteknologian opintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon.

Tavoitteet:

- opetellaan nuotinnusohjelman perusteita
- opetellaan audiosekvensseriohjelman perusteita
- opetellaan äänisynteesin perusteita
- opetellaan äänittämisen perusteita
- opetellaan miksaamisen ja editoinnin perusteita
- opetellaan äänentoiston perusteita
- opetellaan musiikkiohjelmoinnin perusteita
- oppilas on tietoinen erilaisista äänitiedostojen formaateista ja hallitsee niiden muuntamisen formaatista toiseen sekä osaa siirtää tiedostoja internetin sekä tietokoneiden ja äänilaitteiden välillä

Arviointikriteerit:

- oppilas hallitsee ohjelmistoja sujuvasti
- oppilas osaa käyttää laitteistoa sujuvasti
- oppilas osoittaa oma-aloitteellisuutta opinnoissa
- oppilas osaa suunnitella projekteja vuorovaikutuksessa muiden projektin jäsenien kanssa
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

3.2. Pronssi

Sisältö:

Musiikkiteknologian pronssiopintojen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen ja yleissivistävä ymmärrys musiikkiteknologian eri osa-alueista. Oppiaineessa tutustutaan yleisimmin käytössä oleviin ohjelmistoihin, laitteistoihin, termeihin ja sanastoon. Musiikkiteknologinen osaaminen edellyttää sekä teknistä osaamista että musiikillisen sisällön ymmärtämistä, jotka molemmat vaikuttavat onnistuneeseen lopputulokseen. Musiikkiteknologisten projektien suunnitteleminen ja toteuttaminen opettavat ajanhallintaa, sitoutumista ja oman roolin löytämistä ryhmän jäsenenä.

Tavoitteet:

- opetellaan nuotinnusohjelman perusteita
- opetellaan audiosekvensseriohjelman perusteita
- opetellaan äänisynteesin perusteita
- opetellaan äänittämisen perusteita
- opetellaan miksaamisen ja editoinnin perusteita
- opetellaan äänentoiston perusteita
- opetellaan musiikkiohjelmoinnin perusteita
- oppilas on perehtynyt erilaisiin äänitiedostojen formaatteihin ja hallitsee niiden muuntamisen formaatista toiseen sekä osaa siirtää tiedostoja internetin sekä tietokoneiden ja äänilaitteiden välillä
- tutustutaan verkkoyhteisöjen toimintaan
- opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan musiikkiteknologisia projekteja

Arviointikriteerit:

- oppilas hallitsee ohjelmistoja sujuvasti
- oppilas osaa käyttää laitteistoa sujuvasti
- oppilas on kiinnittänyt huomiota toteuttamiensa soivien projektien äänenlaatuun
- oppilas osoittaa oma-aloitteellisuutta opinnoissa
- oppilas osaa suunnitella ja valita projektiin sopivan laitteiston ja kykenee toteuttamaan projektin suunnitelman mukaisesti
- oppilas osaa suunnitella projekteja vuorovaikutuksessa muiden projektin jäsenien kanssa
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

3.3. Hopea**Sisältö:**

Musiikkiteknologian hopeaopinnot syventävät oppilaan osaamista musiikkiteknologisten ohjelmistojen ja laitteistojen hallinnassa, projektien suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä laajentavat ammattiterminologian hallintaa. Opintojen on tarkoitus syventää entisestään oppilaan teknistä osaamista ja musiikillisen sisällön ymmärtämistä, joiden varaan onnistuneet musiikkiteknologiset projektit rakentuvat.

Tavoitteet:

- kirjoitetaan haastavampia nuotteja nuotinnusohjelmalla
- syvennetään audiosekvensseriohjelman käyttötaitoja
- generoidaan monipuolisemmin erilaisia ääniä erilaisin äänisynteesimetodein
- käytetään kompleksisempia tekniikoita äänisynteesin toteuttamisessa
- paneudutaan äänittämisen eri tekniikoihin yksityiskohtaisemmin
- syvennytään erilaisiin miksaamis- ja editointitekniikoihin

- harjaannutaan rakentamaan ja toteuttamaan entistä suurempia äänentoistolaitteistokokonaisuuksia
- syvennetään musiikkiohjelmointitaitoja
- tehdään laajamuotoisempia musiikkiteknologisia projekteja

Arviointikriteerit:

- oppilas hallitsee ohjelmistoja sujuvasti ja ymmärtää syyt toimintatavoilleen
- oppilas osaa käyttää laitteistoja sujuvasti ja ymmärtää niiden toimintaperiaatteet
- oppilaan toteuttamissa soivissa projekteissa on hyvä äänenlaatu
- oppilas osoittaa oma-aloitteellisuutta opinnoissa
- oppilas osaa suunnitella ja valita projektiin sopivan laitteiston ja kykenee toteuttamaan projektin suunnitelman mukaisesti
- oppilas osaa suunnitella projekteja vuorovaikutuksessa muiden projektin jäsenien kanssa
- oppilas kohtelee muita oppilaita ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti

3.4. Kultra

Musiikkiteknologian opinnoissa kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna suurimuotoisempia äänitys-, miksaus- sekä äänentoistoprojekteja, suurimuotoisempia nuotinnustehtäviä, kompleksisempien äänisynteesimetodien käyttöä sekä projekteja, jotka edellyttävät syvällisempiä musiikkiohjelmointitaitoja. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määritellään oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

3.5. Timantti

Musiikkiteknologian opinnoissa timanttitasoon saavuttamiseksi vaaditaan kultatasoon verrattuna yhä suurimuotoisempia äänitys-, miksaus- sekä äänentoistoprojekteja, suurimuotoisempia nuotinnustehtäviä, kompleksisempien äänisynteesimetodien käyttöä sekä projekteja, jotka edellyttävät syvällisempiä musiikkiohjelmointitaitoja. Timanttiopinnojen sisältö, tavoitteet ja arviointikriteerit määritellään oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

4. MUSIIKKITEKNOLOGIAN PROJEKTIOPIINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

4.1. Hopea

Musiikkiteknologian projektioinnissa oppilaalle rakennetaan mielekäs kokonaisuus oppilaan mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Oppilaan suuntautumiskohteita voivat olla esimerkiksi äänentoisto, äänittäminen ja miksaus, esiintyminen musiikkiteknologisella laitteistolla tai säveltäminen musiikkiteknologisella laitteistolla. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

4.2. Kulta

Musiikkiteknologian projektioinnissa oppilaalle rakennetaan mielekäs kokonaisuus oppilaan mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Oppilaan suuntautumiskohteita voivat olla esimerkiksi äänentoisto, äänittäminen ja miksaus, esiintyminen musiikkiteknologisella laitteistolla tai säveltäminen musiikkiteknologisella laitteistolla. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden. Kultatason saavuttamiseksi vaaditaan hopeatasoon verrattuna syvällisempi ja laajempi perehtyminen asioihin.

5. MUSIIKIN HAHMOTUSTAITOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

5.1. Hopea

Sisältö:

Opintojen keskeisenä sisältönä ovat oppilaan musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolinen kehittäminen sekä perusopinnoissa opittujen tietojen ja taitojen vahvistaminen. Arvioinnissa kehitetään edelleen itsearviointitaitoja sekä harjoitellaan vertaisarviointitaitoja.

Tavoitteet:

- oppilasta autetaan asettamaan opiskelulle tavoitteita ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- syventävien opintojen oppimistavoitteiden tulee kyetä vastaamaan oppilaiden erilaisiin osaamisprofiileihin ja oppimistavoitteisiin
- opetuksen tavoite on ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä
- oppilaan osaamista rytmin, melodian ja harmonian hahmottamisessa syvennetään
- oppilasta ohjataan musiikin rakenteiden ja lainalaisuuksien hahmottamiseen analysoimalla musiikkia ja tekemällä erilaisia satsiharjoitteita
- oppilasta kannustetaan toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia
- oppilas oppii soveltamaan teoreettista tietoa säveltämisessä ja sovittamisessa
- oppilas oppii käyttämään musiikkiteknologisia työvälineitä
- oppilasta ohjataan arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- harjoitellaan vertaisarviointitaitoja

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa hyödyntää oppimiaan musiikin hahmotustaitoja käytännön muusikkoudessa
- oppilas tuntee musiikin historian eri musiikin lajien keskeistä ohjelmistoa, tyyliuuntauksia, ilmiöitä ja soittimistoa
- oppilaan osaaminen rytmin, melodian ja harmonian hahmottamisessa on vahvistunut
- oppilas osaa hahmottaa musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- oppilas osaa soveltaa teoreettista tietoa säveltämisessä, sovittamisessa ja improvisoinnissa
- oppilas on harjoitellut säännöllisesti ja pitkäjänteisesti

5.2. Kulta muusikoille ja musiikkiteknologeille

Saavuttaakseen kultatason musiikin hahmotustaidoissa oppilas suorittaa hopeatason opintojen lisäksi yhden seuraavista kursseista: Harmoniaopin perusteet 1, Syventävä sävellyks- ja sovituskurssi, Syventävät musiikin historian opinnot, Syventävä analyysikurssi tai Elektroakustisen musiikin sävellyskurssi. Kurssien sisällöt,

tavoitteet ja arviointikriteerit määritellään oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

5.3. Kulta säveltäjä-sovittajille

Saavuttaakseen kultatason musiikin hahmotustaidoissa oppilas suorittaa hopeatason opintojen lisäksi vähintään kaksi seuraavista kursseista: Syventävät musiikin historian opinnot, Syventävä analyysikurssi, Syventävä orkestrointikurssi, Elokuvamusiikin kurssi tai Elektroakustisen musiikin sävellyskurssi. Kurssien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit määrittyvät oppilaan osaamisprofiili, oppimistavoitteet ja tarpeet huomioiden.

6. SATSIOPIN OPINTOKOKONAISUUDET

6.1. Hopea

Sisältö:

Opintojen aikana harjoitellaan soinnuttamisen, kontrapunktin, harmoniaopin ja analyysin taitoja, harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia sekä syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärtämystä.

Tavoitteet:

- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia
- syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärtämistä
- syvennetään soinnutus- ja kontrapunktitaitoja

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas kykenee tuottamaan homogeenista satsia
- oppilas hallitsee satsin kirjoittamisen lainalaisuuksia

6.2. Kultra

Sisältö:

Opintojen aikana syvennetään soinnuttamisen, kontrapunktin, harmoniaopin ja analyysin taitoja, harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia sekä syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärtämystä. Satsiopintojen kultatason saavuttamiseksi vaaditaan satsinkirjoituksessa syvällisemmät taidot kuin satsiopintojen hopeatasolla.

Tavoitteet:

- harjoitellaan ideoiden musiikillisen laadun arviointia
- harjoitellaan ideoiden jatkotyöstämistä
- harjoitellaan kirjoittamaan homogeenista satsia
- syvennetään äänenkuljetuksen lainalaisuuksien ymmärrystä
- syvennetään soinnutus- ja kontrapunktitaitoja

Arviointikriteerit:

- oppilas työskentelee säännöllisesti ja pitkäjänteisesti
- oppilas kykenee tuottamaan homogeenista satsia
- oppilas hallitsee satsin kirjoittamisen lainalaisuuksia

7. YHTEISMUSISOINNIN OPINTOKOKONAISUUDET

7.1. Pronssi

Sisältö:

Yhteismusisoinnin pronssiopinnoissa jatketaan ryhmässä musisoimisen taitojen harjoittelemista perusopintojen yhteismusisointiopintojen pohjalta. Opinnoissa harjoitellaan muun ryhmän soiton tai laulun kuuntelemista ja siihen reagoimista omalla soitolla tai laululla. Myös yhteisen tempon löytämistä harjoitellaan edelleen ja lisäksi sitä opetellaan muuntelemaan yhdessä ryhmän kanssa. Opetellaan löytämään yhteinen dynamiikka ja sopiva balanssi yhä paremmin sekä harjoitellaan yhteisten sävyjen ja tunnelmien löytämistä ja niiden välittämistä yhtenäisesti ryhmänä. Jousi- ja puhallinsoittimissa sekä laulussa opintoihin kuuluu myös sävelpuhtauden kuuntelemisen ja korjaamisen harjoittelu. Yhteismusisoinnin opinnoissa harjoitellaan edelleen myös ryhmän jäsenenä toimimista sekä otetaan vastuu oman stemman opettelemisesta ja oman osuuden hoitamisesta yhteisissä harjoituksissa ja esiintymisissä. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- kappaleen aloittamisen harjoittelu
- harjaantuminen säännölliseen harjoitteluun ja oman oppimisen arviointiin
- harjoitellaan muun ryhmän musisoinnin kuuntelemista ja siihen reagoimista omalla soitolla tai laululla
- harjoitellaan yhteisen tempon löytämistä ja opetellaan muuntelemaan tempoja yhdessä
- musiikin eri sävyjen ja tunnelmien ilmaiseminen yhtyeenä
- oman sävelpuhtauden sovittaminen ryhmän yhteiseen harmoniaan
- oppilasta kannustetaan soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- harjoitellaan ryhmässä toimimista ja vastuun kantamista oman osuuden hoitamisesta
- oppilasta ohjataan ergonomisiin soittotapoihin sekä havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa sekä näyttää kappaleen aloituksen että alkaa soittaa jonkun muun näytöstä
- oppilas löytää helposti yhteisen perussykkeen muun ryhmän kanssa ja osaa tehdä ryhmän mukana ennalta sovitut tempomuutokset
- oppilas osaa toteuttaa ennalta sovitut dynamiikkavaihtelut ja tavoittelee lisäksi musiikkiin eri sävyjä ja tunnelmia
- oppilas kuuntelee hyvin muun ryhmän musisointia ja pyrkii reagoimaan myös sellaisiin musiikissa kuulemiinsa asioihin, joita ei ole ennalta sovittu
- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan ja korjaa

tarvittaessa sävelpuhuttaan

- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti, kannustavasti ja kunnioittavasti
- oppilas hoitaa oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa, osallistuu säännöllisesti harjoituksiin ja hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

7.2. Hopea

Sisältö:

Yhteismusisoinnin hopeaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa opittuja yhteismusisointitaitoja. Omalla soitolla tai laululla pyritään reagoimaan muun ryhmän soittoon tai lauluun yhä herkemmin, vaikka siinä tapahtuisi yllättäviäkin asioita. Myös aloitukset, fraseeraukset ja tempomuutokset pyritään tekemään entistä tarkemmin yhdessä. Eri sävyjen ja tunnelmien välille etsitään suurempia eroja ja harjoitellaan niiden ilmaisemista ryhmänä entistä paremmin. Tutustutaan harmonisen sävelpuhtauden periaatteisiin. Otetaan ryhmänä yhä suurempi vastuu harjoitusten ja esiintymisten hoitamisesta: laitetaan oma-aloitteisesti tavarat paikalleen, ollaan hyvissä ajoin paikalla harjoituksissa ja esiintymisissä, harjoitellaan oma stemma hyvin ja pyydetään tarvittaessa siihen apua sekä hoidetaan muut yhdessä sovitut tehtävät. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- reagoidaan muun ryhmän musisointiin hyvinkin herkästi omalla soitolla tai laululla
- pyritään tekemään aloitukset, fraseeraukset ja hienovaraisetkin tempomuutokset hyvin yhdessä
- musiikin eri sävyjen ja tunnelmien ilmaiseminen yhtyeenä
- sävelpuhtauden sovittaminen ryhmän yhteiseen harmoniaan
- harjoitellaan ryhmässä toimimista ja kannetaan vastuu oman osuuden hoitamisesta

Arviointikriteerit:

- oppilas pyrkii tekemään aloitukset, fraseeraukset ja pienetkin tempomuutokset hyvin ryhmän mukana
- oppilas pyrkii hakemaan muun ryhmän musisointiin sopivan balanssin dynamiikkavaihteluissa ja tavoittelee lisäksi musiikin eri sävyjä ja tunnelmia
- oppilas kuuntelee hyvin muun ryhmän musisointia ja pyrkii reagoimaan myös sellaisiin musiikissa kuulemiinsa asioihin, joita ei ole ennalta sovitettu
- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan ja tarvittaessa korjaa sävelpuhuttaan
- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti ja kannustavasti
- oppilas hoitaa oma-aloitteisesti oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa ja pyytää

siihen tarvittaessa apua, osallistuu harjoituksiin säännöllisesti ja tulee niihin ajoissa sekä hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

7.3. Kulta

Sisältö:

Yhteismusisoinnin kultaopinnoissa syvennetään osaamista yhteismusisoinnissa sekä muun ryhmän ohjaamisessa omalla soitolla tai laululla. Harjoitellaan aloitusten näyttämistä sekä fraseerausten, tempomuutosten ja dynamiikkamuutosten ohjaamista omalla soitolla tai laululla. Vastaavasti harjoitellaan omalla soitolla tai laululla mukana elämistä toisten vuorolla ohjatessa ryhmää. Etsitään yhä koskettavampia sävyjä ja tunnelmia, haetaan niiden välille yhä suurempia kontrasteja ja opetellaan siirtymään entistä paremmin ryhmänä sävystä ja tunnelmasta toiseen. Tutustutaan harmonisen sävelpuhtauden periaatteisiin. Otetaan ryhmänä yhä suurempi vastuu harjoitusten ja esiintymisten hoitamisesta: laitetaan oma-aloitteisesti tavarat paikalleen, ollaan hyvissä ajoin paikalla harjoituksissa ja esiintymisissä, harjoitellaan oma stemma hyvin ja pyydetään tarvittaessa siihen apua sekä hoidetaan muut yhdessä sovitut tehtävät. Yhteismusisoinnin opinnot tapahtuvat instrumentista riippuen orkesterissa, kuorossa, bändissä, yhtyeessä, liedseminaarissa tai muussa kamarimusiikkikokoonpanossa. Opinnot voivat sisältää musisoimista myös useammassa erilaisessa ryhmässä.

Tavoitteet:

- harjoitellaan muun ryhmän musisoinnin ohjaamista omalla soitolla tai laululla
- harjoitellaan omalla soitolla tai laululla mukana elämistä toisten vuorolla ohjatessa musisointia
- tehdään yhtenä ryhmänä aloitukset, fraseeraukset sekä hienovaraisetkin tempo- ja dynamiikkamuutokset
- haetaan ryhmän dynamiikkaan sopiva balanssi, jossa melodia ja muut tärkeät asiat kuuluvat sopivasti
- löydetään ryhmänä yhä koskettavampia sävyjen ja tunnelmia, tehdään niiden välille yhä suurempia kontrasteja ja pyritään siirtymään hyvin ryhmänä sävystä toiseen
- harjoitellaan harmonisen sävelpuhtauden periaatteita
- harjoitellaan ryhmässä toimimista ja kannetaan vastuu oman osuuden hoitamisesta

Arviointikriteerit:

- oppilas osaa näyttää aloitukset omalla soitollaan tai laulullaan ja pyrkii omalla vuorolla ohjaamaan ryhmän fraseerausta sekä dynamiikka ja tempomuutoksia
- oppilas pyrkii elämään hyvin mukana musiikissa toisten vuorolla ohjatessa ryhmää ja seuraamaan hyvin mukana aloituksissa, fraseerauksissa sekä dynamiikka- ja tempomuutoksissa
- oppilas löytää ryhmään sopivan balanssin dynamiikkavaihteluissa ja tavoittelee lisäksi musiikin eri sävyjä ja tunnelmia

- oppilas soittaa tai laulaa pääasiassa puhtaasti suhteessa ryhmän yhteiseen harmoniaan ja tarvittaessa korjaa sävelpuhtauttaan
- oppilas kohtelee muita ryhmän jäseniä ystävällisesti ja kannustavasti
- oppilas hoitaa oma-aloitteisesti oman osuutensa ryhmän jäsenenä: opettelee stemmansa ja pyytää siihen tarvittaessa apua, osallistuu harjoituksiin säännöllisesti ja tulee niihin ajoissa sekä hoitaa muut yhdessä sovitut tehtävät

8. IMPROVISOINNIN OPINTOKOKONAISUUDET

8.1. Kupari

Sisältö:

Kuparitason opinnoissa opetellaan käyttämään musiikin perusopinnoissa saatuja improvisoinnin perustyökaluja ja työkalupakkia myös laajennetaan. Tärkeintä improvisoinnin opinnoissa on edelleen kuuntelemisen harjoittelu. Oppilas oppii hahmottamaan eri asteikkojen ja sointujen yhteyksiä sekä niiden sointivärejä. Tätä harjoitellaan keksimällä itse rytmis-melodisia ideoita sekä poimimalla niitä kappaleista ja kehittämällä omia ideoita pitemmälle.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta hahmottamaan kuulonvaraisesti sointivärejä
- laajennetaan oppilaan improvisoinnin työkaluja
- kannustetaan oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja sekä toteuttamaan niitä kappaleissa
- ohjataan oppilasta keksimään rytmisiä sekä melodisia ideoita

Arviointikriteerit:

- oppilas hahmottaa kuulonvaraisesti erilaisia sointivärejä
- oppilas laajentaa improvisoinnin idea- sekä työkalupankkia
- oppilas keksii itse rytmisiä sekä melodisia ideoita
- oppilas harjoittelee improvisointia kappaleissa

8.2. Pronssi

Sisältö:

Pronssitason opinnoissa improvisaation osaamista syvennetään entisestään. Opinnoissa painotetaan kuuntelemisen kehittämistä monipuolisesti sekä opetellaan improvisoimaan oman instrumentin ohjelmistoon kuuluvien musiikkityylien mukaan. Pronssitasolla opintojen sisällöt ovat kuparitasoa haastavampia. Pronssitason opintoihin kuuluu myös improvisoiminen yhtyeessä.

Tavoitteet:

- ohjataan oppilasta hahmottamaan kuulonvaraisesti sekä instrumenttiaan apuna käyttäen haastaviakin sointivärejä
- annetaan oppilaalle laajasti työkaluja improvisointiin
- oppilas osaa improvisoida yhtyeessä toisten soittoon reagoiden
- kannustetaan oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin perustaitoja sekä toteuttamaan niitä

kappaleissa

- ohjataan oppilasta keksimään haastavia rytmisiä sekä melodisia ideoita

Arviointikriteerit:

- oppilas hahmottaa sekä kuulonvaraisesti että instrumenttinsa avulla haastaviakin sointivärejä
- oppilas laajentaa improvisoinnin idea- sekä työkalupankkia
- oppilas improvisoi yhtyeen kanssa
- oppilas keksii itse rytmisiä sekä melodisia ideoita
- oppilas harjoittelee improvisointia kappaleissa

9. BONUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUS

9.1. Bonusopinnot

Sisältö:

Bonusopinnoissa syvennyttään aiheisiin, jotka tukevat monipuolisesti musiikin tekemisen mielekkyyttä ja oppilaan hyvinvointia. Bonusopintoja ovat muun muassa esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen, ergonomiaan, kehotietoisuuteen, oppimaan oppimiseen ja ajanhallintaan liittyvät opinnot. Syventävissä opinnoissa bonusopinnot sisältävät myös musiikkiteknologian, improvisoinnin sekä sävellyksen ja sovituksen opintoja. Bonusopintojen sisällöt ja tarjonta vaihtelevat lukuvuosittain. Tarjontaa suunniteltaessa huomioidaan oppilaiden tarpeet ja ajan ilmiöt.

Tavoitteet:

Opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan tietoisuutta yleisistä musiikin tekemiseen liittyvistä asioista ja auttaa häntä ymmärtämään erilaisia ilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilas osaa soveltaa oppimaansa muiden opintojensa tukena ja kuvailla omaa kehitystään.